

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 6 | 2017

Aurora 17

SIDAN 15

FANFLYKT:

Varannan pliktsoldat
riskerar fängelse

SIDAN 6

HAVERIKOMMISSIONEN:

Helikopterbrister nära
att ge dödsfall

SIDAN 10

INSÄNDARE:

Officern har blivit
administratör

SIDAN 42

SAFETY 1ST 2SECURE

2SECURE VÄXER OCH SÖKER NYA MEDARBETARE

JUST NU SÖKER VI DIG MED KOMPETENS INOM NÅGOT AV FÖLJANDE FYRA OMRÅDEN:

- **SÄKERHETSSKYDD**
- **UTBILDNING**
- **PERSONSÄKERHET**
- **SÄKERHETSRELATERADE RISKFRÅGOR**

ALTERNATIVT HAR DU ERFARENHET SOM SÄKERHETS-CHEF ELLER BEREDSKAPSSAMORDNARE

2SECURE MINSKAR RISK OCH BYGGER TRYGGHET FÖR FÖRETAG, PRIVATPERSONER OCH ORGANISATIONER. VAR MED I VIDAREUTVECKLINGEN AV SVERIGES LEDANDE PRIVATA SÄKERHETSFÖRETAG. LÄS MER PÅ WWW.2SECURE.SE

SÖK TJÄNSTERNA GENOM ATT SKICKA CV OCH ETT PERSONLIGT BREV TILL REKRYTERING@2SECURE.SE

2Secure

Läsare, tack för denna tid

Efter nästan nio år med Officerstidningen är det dags att lämna över till min efterträdare. Jag vill jag tacka alla er läsare och medlemmar för en bra tid.

Jag vill tacka alla er som mött mig på övningar, i vardagen, i fält och på staber och skolor. Ni som skrivit insändare, ringt, mejlat och pratat ansikte mot ansikte. Alla ni som läst.

Det har varit ett privilegium att få möta er och att få lön för att följa utvecklingen under dessa år. Att få se hur det ryska anfallet på Georgien gjorde visst avtryck för att nästan glömmas bort, innan den ryska aggressionen mot Ukraina och Krim och undervattenskränkningen på hösten 2014, gjorde att många vaknade. (Redan dessförinnan visste vi på redaktionen att antalet undervattensincidenter ökat, vilket vi kunde skriva och få bekräftat redan till numret innan undervattenskränkningen skedde.)

Det har också varit tragiskt att se insatsen i Afghanistan bli blodigare och svårare, för att därefter se det svenska truppbidraget avvecklas, när våra internationella ISAF-partners gjorde detsamma, utan att Afghanistan kommit på fötter. Att få se hur försvarets fokus på internationella insatser minskade parallellt med Afghanistan-avvecklingen.

Ständig underfinansiering

Det som har varit konstant är den ständiga underfinansieringen och myndighetens kamp för att försöka skyffla bristerna till den del av verksamheten där de för stunden gör minst ont. Samtidigt måste jag medge att det finns ett visst gryende hopp i att se den ökade politiska finansieringsviljan – fastän den just nu framstår som otillräcklig. Det har varit intressant

att få avsluta denna tid med reportagebesök på övningen Aurora. På förbandsbesök de senaste åren har jag ofta fått se hur förbanden och försvarsgrenarna jobbat med att lägga grundstenarna för årets övning.

Öppen och rak

Ytterligare en sak som jag fått följa är öppenhetsskonjunkturen i Försvarsmakten. Den har gått mot en allt öppnare kultur, även om den nu börjat visa vissa tecken på att slutas igen. Jag förnekar inte att det finns ett behov av sekretess, speciellt när utomstående aktörer aktivt söker underrättelser. Det jag talar om är behovet att våga påtala och stå för brister – i syfte att de ska åtgärdas. Om politik och allmänhet inte får möjlighet att se de stora luckor försvaret har – till följd av år av underfinansiering – lär inte behövda resurser skjutas till. En än mer ökad öppenhet om vilka incidenter som faktiskt sker i dag – i riket och i närområdet – skulle ge allmänheten en bättre bild av det verkliga läget. Tystnad gynnar inte återuppbyggnaden av svensk försvarsförmåga. Öppenhet och ärlighet gör det.

Timmar av grävande i diarielistor har gett en del dolda guldklimpar, varav jag bjuder på en goding på sidan 42 – en inkommen handling från tiden efter underrättelseoperationen Örnen 2014. Om ni bara visste vad som döljs i diarielistornas djup... Sådant som normalt endast glosögda murvlar och obesjungna arkivarier får glädjen att ta del av.

Foto: Privat

Tack för denna tid och tack för att ni läst och kommenterat, berömt och kritiserat. Jag kommer stundtals att sakna detta, men det känns glädjande att få lämna tidningen i Josefine Owetz kreativa händer. Glöm inte att tipsa henne om gott såväl som ont!

Med vänliga hälsningar

DANIEL SKOGLUND,

Chefredaktör emeritus

Vid önskemål om kontakt i framtiden:

skoglunddaniel@hotmail.com

Twitter: @dan_skog

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer

Susanne Skäfte

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson
Mikael Boox, Mikael Kenttälä
Pelle Avelin, Fredrik Norén

Medlems- och försäkringservice

Susanne Bredberg
Carina Viklund

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Informations-, webb- och pressansvarig

Daniel Skoglund

Redaktör/kommunikatör

Josefine Owetz

Kommunikatör

Jennie Timgren

Officersförbundets förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren
Bengt Lundberg

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

INNEHÅLL

Foto: SHK

> ”Vi hade mycket väl kunnat haft allvarliga skador och ett antal döda vid det här tillbudet. Det fanns inga marginaler kvar.”

Agne Widholm, utredare på Statens haverikommission.

LEDARE

3 Läsare, tack för denna tid

FRÅN REDAKTIONEN

5 Officerstidningen – så funkade den

NYHETER

6 Två omkomna under Northern coasts

8 Rapport från FOI "IT-säkerheten måste höjas"

9 "Nu testas och försöker vi i skarp miljö"

10 Vi hade kunnat haft ett antal döda

REPORTAGE

12 Kalender vill vidga veteranbegreppet

15 Aurora 17

FÖRBUNDSNYTT

30 Ersättning till medlemmar efter förhandling

31 JAS utan piloter flyger inte alls

32 Förhandlingarna om nya avtal har påbörjats

33 Nya förslag till ledamöter till förbundets styrelse

FÖRBUNDSMÖTE 2017

34 28 motioner till Förbundsstyrelsen

36 Valberedningens slutliga förslag till förbundsstyrelse

INSÄNDARE

41 Problemen hopas för officersutbildningen

42 Vi måste återta officersyrket!

12

> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-4408347,
Mobil: 0706-282581
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.
Mobil 076-1048630
karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234000
maria.vonbelow@officersforbundet.se

> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Susanne Bredberg
Carina Viklund
08-4408330.
Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-4408330

Frågor kring information, press och hemsida

Josefine Owetz 08-4408334, 070-6544500

> REDAKTION

OMSLAGSBILD

Foto: Tommy Jansson och Larz Karlsson

ANSVARIG UTGIVARE/ CHEFREDAKTÖR

Daniel Skoglund 076-5254085
daniel.skoglund@officersforbundet.se

REDAKTÖR

Josefine Owetz 070-6544500
josefine.owetz@officersforbundet.se

REPORTER

Linda Sundgren 070-8203988
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 10247 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15

TELEFON OCH FAX

Växel 08-4408330
Fax 08-4408340

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-7421008
info@irmermmedia.com

Annons boka senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB
www.produktionsdesign.se
info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 7, 24 oktober
Nr 8, 28 november

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjöds.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

Officerstidningen – så funkar den

Officerstidningen strävar efter att ge dig journalistiskt byggda nyheter och reportage samt förmedla Officersförbundets information till sina medlemmar. Därför är tidningen uppbyggd på nedan beskrivna sätt.

Officerstidningen har ett antal vinjetter som ramar in innehållet på den aktuella sidan.

Ledare och förbundsnytt

På ledarplats och förbundsnytt förmedlar Officersförbundet sina budskap och sin information. Ledarna skrivs av förbundets ordinarie eller vice ordföranden.

Förbundsnytt återpublicerar information från förbundets nyhetsbrev Officersinfo, samt stundtals också nyskrivna texter som passar i sammanhanget.

Nyheter, reportage och förbandsbesök

På nyhets- och reportageplats, inklusive förbandsbesök, återfinns du texter som är skapade utifrån en journalistisk metod.

Målet är att rapportera nyheter om försvaret och försvarspolitiken som du som medlem finner läsvärt. Det som står här är redaktionens ansvar. Förbundets ledning har ingen insyn i nyhetsurval eller tillhörande arbete innan publicering.

Analyserna och militär debatt

Analyserna skrivs oftast av någon expert i något ämne. Det kan vara försvarsmaktsanställda, forskare eller journalister.

Ämnena rör länder, regioner, militärteknik, arbetsmarknad eller liknande. Även här är det redaktionen som är ansvarig.

Insändare

Insändarna skrivs av er läsare och medlemmar. Vi har som grundprincip att insändare måste skrivas under med namn, men har vid några tillfällen, efter dialog med skribenten, valt att göra undantag från den principen.

Allmänna principer

Intervjuade i Officerstidningen ges möjlighet att få läsa sina egna citat innan publicering.

Den kritiskt lagde kanske undrar hur det fungerar då Officers-tidningens chefredaktör också är informationsansvarig för förbundet. Undertecknads ambition är att vara väldigt tydlig med att separera rollerna i syfte att ge tidningen trovärdighet samt bevara integriteten för både tidning och förbund.

Lyckas vi i vår ambition? Har du synpunkter? Hör av dig till oss!

DANIEL SKOGLUND
Chefredaktör

MÖTESPLATS SAMHÄLLSSÄKERHET

KISTAMÄSSAN 28-29 NOVEMBER 2017

Erfarenheter från AURORA – vilka var de viktigaste erfarenheter övningen gav?

Hur ser Försvarsmakten på säkerhetsutvecklingen i Östersjöområdet?

Se program och anmäl dig via www.samhallssakerhet.se

#samsak17

Huvudpartners

Mediapartner

Organised by

Två omkomna under Northern coasts

Marinövningen Northern coasts drabbades av två tragiska dödsolyckor.

En polsk sjöman och en dansk sjöofficer miste livet under årets övning.

Northern coasts är en av de största årligt återkommande multinationella övningarna med marint fokus i Östersjöområdet. I år stod Sverige som värdnation för övningen som genomfördes mellan den 8 och 21 september i södra och mellersta delarna av Östersjön.

Två tragiska dödsolyckor inträffade under övningen. Det första dödsfallet skedde den nionde september när en polsk sjöman drunknade i en olycka i örlogshamnen i Karlskrona.

Polisen inledde efter händelsen en brottsutredning om arbetsolycka genom vållande till annans död, men åklagaren lade sedan ner förundersökningen eftersom ett särskilt avtal styr under militära övningar, och innebär att skuldfrågan inte kan avgöras i Sverige.

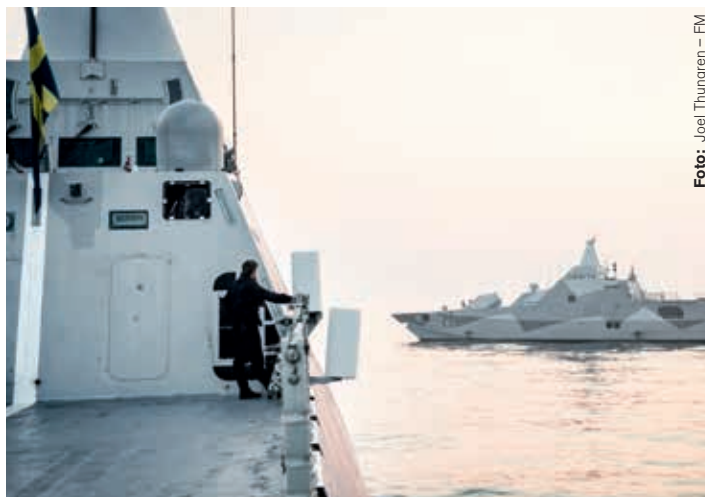

Foto: Joel Thungen - FM

Dödsfallen utreds av respektive land.

Uppgifterna lämnades över till Polen där man ska utreda händelsen vidare.

Dog av klämskador

Drygt en vecka senare drabbades Northern coasts av ett andra dödsfall. En dansk sjöofficer miste livet i en olycka ombord på sitt fartyg. Mannen ska ha klämt huvudet

i en lucka ombord och avled av sina skador. Danska försvaret och myndigheter ska nu utreda händelsen vidare.

”Trots säkerhetstänk händer dessvärre olyckor”

Efter att Northern coasts avslutats sammanfattade Försvarsmakten intrycken från årets övning i en arti-

kel på hemsidan. Där meddelade man att de första erfarenheterna från deltagarna redovisats och att de överlag var positiva. Övningens syfte är att öva krishantering mot en kvalificerad motståndare

”I stort sett samtliga övningsmål nåddes vilket får ses som bra då det är en komplex övning med många önskemål”, sa Magnus Jönsson, övningsledare under Northern coasts 2017, i artikeln.

Han kommenterade de två dödsolyckorna så här:

”Det är naturligtvis ofrånkomligt att nämna de båda dödsolyckorna som skedde under övningen. Trots ett högt säkerhetstänkande på fartygen händer dessvärre olyckor. Vi känner med våra polska och danska kollegor som förlorat medarbetare”.

Omkring 5 000 personer från Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Norge, Danmark, Belgien, Nederländerna, Kanada och Tyskland samt Nato-förband deltog i årets övning.

JOSEFINE OWETZ

Pliksoldater i Aurora – hälften kom inte

Av de 1 000 pliktsoldater som kallades in till repövning under Aurora har bara hälften dykt upp. Den som vägrar delta riskerar fängelse i upp till två veckor.

Totalt har Försvarsmakten kallat in drygt 1 000 värnpliktiga befäl, soldater och sjömän till repetitionsutbildning i samband med Aurora. Ungefär hälften har inställt sig. Av uppskovsansökningarna har 35

procent beviljats av Rekryteringsmyndigheten medan fem procent fått avslag. Övriga har avförts från inkallelse på grund av bland annat sjukdom, utvandring, föräldraledighet, brottslighet och ansökan om vapenfri tjänst.

På Amf 1 uppger man att fler än hälften, men inte alla, pliktsoldater inställt sig.

– Det här påverkar plutonerna. De har alla förmågor och kan lösa alla uppgifter, men inte med sam-

ma uthållighet som om de varit fullbemannade, säger Magnus Lindstedt, informatör på Amf 1.

Fängelse eller böter

Den som inte inställer sig, trots avslag på uppskovsansökan, riskerar åtal.

– Den som anländer en eller ett par dagar för sent kan få disciplinstraff i form av löneavdrag, säger Ann Elgemark, informationschef på Rekryteringsmyndigheten. Kommer man inte alls kan För-

svarsmakten överlämna ärendet till åklagare. Påföljden för brott mot totalförsvarplikten är böter eller fängelse i upp till fjorton dagar.

Enligt Rekryteringsmyndigheten är andelen uppskov för hela året drygt 28 procent. Det är i nivå med historiska erfarenheter från 1990-talet då andelen beviljade uppskov låg på ungefär 27 procent. Erfarenheter pekar också på att andelen beviljade uppskov ökar ju längre den aktuella övningen är. LINDA SUNDGREN

NOTISER

80 000 BESÖKARE PÅ FÖRSVARSDAGEN

Den 24 augusti bjöd Försvarsmakten in allmänheten till en dag på Gärdet i Stockholm. Luftlandsättning med Black Hawk, uppvisning av pansarterrängbil 360 och roteflygning med Jas Gripen var några av alla de uppskattade inslagen.

ÖB Michael Bydén höll tal och bland besökarna fanns Prins Carl Philip och prinsessan Sofia. De tio ton dricksvatten som hade beställts tog slut i halvtid. Sammanlagt besöktes dagen av cirka 80 000 personer. (LS)

SOLDATER I TÅGKROCK UNDER AURORA

Den 26 september kolliderade en pansarterrängbil 360 med ett regionalståg strax utanför Vagnhärad. Fordonet deltog i Aurora 17.

Tre soldater från P7 i Revingehed skadades i kollisionen, som inträffade vid en obehövad järnvägsövergång.

Två av dem fick lindriga skador, medan den tredje soldaten blev allvarligt skadad. Lokföraren skadades lindrigt.

Olyckan utreds nu av polisen. (JO)

Kikare, Kikarsikten, Stridssikten och Laser-avståndsinstrument med extrem precision, prestanda och oslagbar optisk kvalitet.

Inbyggd Laserskyddsoptik tillgänglig i spektrat 800nm upp till max 1600nm samt 532nm (grön laser).

FÖR NÄRMARE INFORMATION, KONTAKTA EQUIPNOR, EXKLUSIV DISTRIBUTÖR FÖR STEINER DEFENSE I SVERIGE OCH NORGE

M830r LRF 1535nm

Mäter avstånd mellan 25-6000m med extrem precision och med en laser som arbetar i 1535nm spektrat, osynlig för ögat och standard NVG.

Kompakt och med Oslagbar optik, Vikt: 942g | Förstoring: 8x

Rapport från FOI

”It-säkerheten måste höjas”

Ökad förståelse för it-säkerhet, mer kunskap om angriparna och tydligare styrning. Flera åtgärder krävs för att öka cybersäkerheten inom försvarsmakter världen över, enligt en internationell litteraturstudie från Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

Inom militär verksamhet är det mesta numera it-baserat, från lednings- och vapensystem till under rättelseanalyser, övervakning och spaning. Därmed är också i stort sett alla medarbetare it-användare och komponenter i den gemensamma cybersäkerheten. Men i en rapport från FOI framgår att det allmänna medvetandet och kunskapen om it-säkerhet bland försvarsanställda är generellt låg. Det skapar i sin tur svagheter i systemen som en angripare kan utnyttja.

Flera lager

– Det här är problematiskt eftersom det i slutändan är den enskilda användarens agerande som avgör

hur sårbart ett it-system är, säger rapportförfattaren Peter Svenmarck. Säkerheten kring ett system består av flera lager och det finns alltid en gräns för hur mycket it-experterna kan åstadkomma.

Traditionellt har man inom cyberförsvaret främst ägnat sig åt utveckling av tekniska lösningar, som kryptoteknik eller system för att upptäcka skadlig kod. Men det förbättrade teknikskyddet har fått angriparna att istället rikta in sig på enskilda användare och deras eventuella svagheter. Därför behöver också försvarssidan stärka skyddet i användarleden, menar Peter Svenmarck.

Bättre dialog

– Det krävs breda utbildningsinsatser för att öka den allmänna kunskapsnivån. Många förlitar sig enbart på en informations- och säkerhetspolicy, men det räcker inte. Policies är inte alltid anpassade efter verksamheten och kan därför vara svåra att följa. De kan heller inte täcka in alla tänkbara scenarier.

Man behöver skapa en sund attityd och bra kultur kring de här frågorna så att varje medarbetare fattar bra beslut i sin vardag.

Peter Svenmarck menar också att dialogen mellan it-säkerhetsexperten och vanliga användare måste förbättras.

– It-experten har en tendens att bara vilja arbeta inom just sitt område, men alla måste integreras i det här arbetet.

Situationsmedvetenhet

En annan brist inom it-säkerheten som pekas ut i rapporten är att kunskapen om cyberangriparna ofta är otillräcklig. Man vet relativt lite om vilka de är och deras mål och syften.

– Det handlar om situationsmedvetenhet. Ju mindre man vet om en angripare desto svårare är den att upptäcka eller att avgöra

Peter Svenmarck

Foto: Privat

LITTERATURÖVERSIKT

Rapporten, Litteraturöversikt av samspelet mellan människa, teknik och organisation för IT-säkerhet, är en kunskapssammanställning av befintlig litteratur och forskning på området. Den omfattar 93 publikationer, varav majoriteten internationella. Rapporten är ett fristående arbete, men kommer att användas inom Nato-projektet Science and technology organization som arbetar med säkerhetsfrågor på strategisk nivå.

hur man själv ska agera vid ett angrepp, säger Peter Svenmarck.

Han efterlyser mer forskning på området även om det är svårstuderat.

– De som ägnar sig åt den här typen av attacker vill av förklarliga skäl sällan träda fram, men det finns en del forskat om dem. I de flesta fall handlar det om studier av enskilda individer, men de ingår ofta i större nätverk av organiserad brottslighet.

LINDA SUNDGREN

Viktiga samhällsfunktioner öppna för cyberangrepp

Flera av de mest fundamentala samhällsfunktionerna är beroende av it-teknik och när de ansluts till internet öppnas risken för cyberangrepp upp. Det konstateras i en rapport från Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI.

Cyberangreppen har underlättats

genom tillkomsten av olika internetjänster, som Censys och Shodan. Dessa gör det möjligt för fientliga aktörer, utan något större tekniskt kunnande, att orsaka stor skada på centrala samhällsfunktioner. Rapporten, *NSC3 Internetanslutna styrsystem i Sverige – En studie baserad på databaserna Censys och Shodan*, visar att det finns internetanslutna

komponenter inom flera samhällssektorer. Dit hör bland annat sjukvården, transport och elkraften där den sistnämnda pekas ut som den i särklass mest exponerade.

Mer kunskap

Totalt identifierades 47 komponenter som rörde industriella informations- och styrsystem, 9 118 poten-

tiella kontorssystem och 1 967 potentiella kommunikationssystem. Enligt rapportförfattaren, Hannes Holm, finns det ingen anledning att tillgängliggöra känsliga komponenter direkt på internet. Han tror att mer kunskap om riskerna med internetexponering skulle kunna lösa problemen.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

NATOSTYRKOR I BALTIKUM FULLT OPERATIVA

Natos multinationella styrkor i Estland, Lettland, Litauen och Polen är nu fullt operationella, uppger Nato på sin hemsida. Det sedan en Kanada-ledd stridsgrupp i Lettland blev den

fjärde att slutföra sin certifiering. Den Baltiska Natostyrkan beslutades 2016 som en konsekvens av det förändrade säkerhetsläget i regionen. De multinationella styrkorna består av

4500 trupper med soldater från ett stort antal länder under ledning av Kanada (Lettland), Tyskland (Litauen), Storbritannien (Estland) och USA (Polen). (LS)

SVERIGE OCH SYDKOR

Utbytet av studenter och personal ska öka, forskningssamarbetet ska utvidgas och antalet besök mellan länderna bli fler. Det är avsikten när Försvarshögskolan (FHS) och Korea National Defence University

Avvikelserapportering i Prio

”Nu testar och försöker vi i skarp miljö”

Överförandet av flygets avvikelserapportering till Prio gick fort och utan ett fullständigt regelverk på plats. Det skriver Statens haverikommission i en rapport. Flygsäkerhetschefen arbetar för att åtgärda bristerna, men kan inte lova något.

Flygvapnets avvikelserapporteringssystem grundlades redan på sextioalet. Tidigt infördes en så kallad no blame culture, en miljö där den som rapporterar oavsiktliga misstag inte ska straffas. Rapporteringsvilja inom flygvapnet har allmänt bedömts vara högre än inom övriga försvarsgrenar och fungerat som föredöme för såväl det civila flyget som andra sektorer. Men när avvikelserapporteringen för året flyttade över till system Prio uppstod problem. Rapporteringen blev krångligare, sökandet av

information försvarades och regelverket kring systemet var ofullständigt. I somras kom Statens haverikommission, SHK:s, rapport om det allvarliga

flygtillbud som inträffade i Vättern 2015, med patrull hängandes i rep under en helikopter. Rapporten lyfter bland annat problemen med avvikelserapporteringen i Prio.

– Vår uppfattning är att det har

Foto: Lasse Jansson – FM
21 brister identifierades men trots det infördes avvikelserapportering i Prio.

forcerats fram, utan acceptans från förbanden, säger Agne Widholm som ledde utredningen. Man har heller inte följt Försvarsmaktens egna regler om att anmäla den här typen av förändringar till flygsäkerhetsinspektören för godkännande.

Anders Bäckman, flygsäkerhetsofficer vid Malmen i Linköping, instämmer i kritiken. Hans förband var med och provkörde Prio-systemet 2014 och redan då såg man brister.

Vitala delar saknas

– Vi påtalade att vitala delar saknades, men man genomförde det här i alla fall, utan åtgärder, säger han. Man fick intrycket att det var viktigare att snabbt införa ett försvarsmaktsgemensamt avvikelserapporteringssystem än att det skulle bli bra. Nu testar och försöker vi i skarp miljö.

Två månader innan övergången till Prio genomfördes en riskanalys. I den identifierades 21 brister, men trots att flera kvarstod utan åtgärd drogs ändå slutsatsen att risken med förändringen var ”noll”. Man använde också ett analysverktyg som inte var känt inom Försvarsmakten sedan tidigare.

– Vi har inte studerat riskanalysen i detalj, men att vi nämner den visar att vi höjer ögonbrynen, säger Agne Widholm.

När Prio infördes som avvikelserapporteringssystem var Robert Persson, numera attaché vid svenska ambassaden i Rio de Janeiro, flygsäkerhetschef. Han tycker inte att förändringen gick för snabbt.

– ÖB:s beslut om införandet av ett försvarsmaktsgemensamt avvikelserapporteringssystem kom redan 2011. Däremot fanns ett stort motstånd ute på förbanden, säger han.

Kritiken som framkom under testperioden är han väl medveten om. Han säger dock att syftet med prövotiden inte var att ändra funktionerna i systemet utan att säkerställa att tekniken fungerade som planerat.

– Men jag kan hålla med om att riskanalysen kanske borde ha påbörjats tidigare, säger han.

Nuvarande flygsäkerhetschef, Michael Rosenqvist, säger att SHK:s kritik tas på allvar. Enheten har tillförts tre nya rader, varav en befattning ska arbeta heltid med statistik och analys. Han har även tagit fram en åtgärdslista med förbättringsförslag som bland annat innehåller utveckling av kodstrukturen (hur avvikelser rubriksetts), underlättande av sökbarheten i systemet och enklare rapporteringsförfarande.

”Prio har potential”

– Prio har potential att överträffa det gamla systemet, men där är vi inte ännu och för det krävs att vi får igenom de här förändringarna. Vi har haft ett första möte, men några beslut är ännu inte fattade och jag kan inte lova något. Det är FM, FMV och IBM som har mandat att besluta om ändringar i Prio, säger Michael Rosenqvist.

Under tiden arbetar förbanden vidare med avvikelserapporteringen.

– Jag jobbar i tre plattformar, i Prio, det gamla systemet och ett löst Excelark. Jag vågar inte lita fullt ut på Prio, säger Anders Bäckman.

LINDA SUNDGREN

Foto: Peter Knutson – SHK

Agne Widholm

EA I NÄRA SAMARBETE | MINRÖJNING I ÅLANDS HAV

(KNDU) i Sydkorea undertecknade ett avtal i mitten av september. Skolorna samarbetar sedan tidigare, bland annat genom utbyte av studenter, men det nu ingångna avtalet ska fördjupa deras relation. (LS)

Under de åtta dygn som minröjningsoperationen MCMOP 17 pågick i Ålands hav i augusti upptäcktes 15 nya minor varav 8 stycken oskadliggjordes genom sprängning. Det upp-

ger Försvarsmakten på sin hemsida. Minorna ingår i den så kallade Ålandshavsmineringen som sträcker sig mellan Söderarm och Flöjtans fyr. Ursprungligen bestod den av 1 052

minor som fälldes av ryska enheter mellan 1915 och 1916. Sex fartyg ingick i operation MCMOP vars främsta syfte är att kartlägga koncentrationen av minor runt Sveriges kust. (LS)

Stora brister vid helikopterövning

Haverikommissionen: Vi hade kunnat haft ett antal döda

Bristande kompetens och tidspress som följd av en vilja att snabbt införa Helikopter 16-systemet. Det var två faktorer som låg bakom det allvarliga tillbudet vid Visingsö i Vättern för två år sedan, konstaterar Statens haverikommission i sin utredning av händelsen när HKP 16 övade vinschning från en färja.

Det var den 15 oktober 2015 som det allvarliga tillbudet med en Helikopter 16 (HKP 16) inträffade vid Visingsö i Vättern. Under ett moment för att öva förmågan att genomföra taktiska transporter med en patrull hängande på ett rep under helikoptern gick någonting fel.

Tanken med övningen var att soldaterna skulle lyftas från en färja medan helikoptern hovrade ovanför, men helikoptern tappade sin position över fartyget och repet, där soldaterna satt fastspända, fastnade i en springa mellan påkörningsrampen och relingen.

Soldaterna drogs mot kanten när helikoptern kom allt längre från färjan, varpå repet spändes och sedan fastnade med karbinkrokarna i springan.

– De första paren hann kasta sig över relingen och ner i vattnet, men de sista kvarvarande två paren drogs rakt mot springan och drogs kraftigt in i relingen. Det blir en väldig kraft när en färja och en helikopter går åt olika håll, säger Agne Widholm, utredare på

Statens haverikommission, SHK, och fortsätter:

– Soldaterna hade kunnat bli sönderdragna och helikoptern hade lika gärna kunnat dragit ner sig själv i vattnet. Det var bara lyckliga omständigheter som gjorde att det inte blev mer än det här.

De soldater som inte hann undan utan fick lindriga skador som följd. Befälhavaren har i efterhand berättat att dennes uppfattning var att samtliga soldater hade kopplat loss sig från repet och kastat sig i vattnet. Ingen i helikoptern uppfattade patrullens utsatta läge, berättar Agne Widholm.

– Vi hade mycket väl kunnat haft allvarliga skador och ett antal döda vid det här tillbudet. Det fanns inga marginaler kvar. Ett av de stora misstagen var att helikoptern inte hade någon visuell kontakt med färjan nedanför, säger han.

Okunskap och tidspress

Statens haverikommission konstaterar i sin utredning att bristande kunskaper och hård tidspress bidrog till det allvarliga tillbudet.

Bristerna, som SHK menar berodde på begränsad kunskap och relevant erfarenhet, har förekommit i hela kedjan – från besättningens upp till de personer som beslutat om genomförandet. Avsaknaden av sådan kompetens medförde att man inte på någon nivå förstod vilka risker man tog.

– Det finns mycket som vi uppfattar som anmärkningsvärt med

Bild tagen före försöken till ombordsättning av patrullen på färjan.

Foto: Färjesättningen Christina Brahe

den här händelsen. Som varför säger man inte nej? Vad är det som gör att man ändå genomför verksamheten trots bristande kompetens? Vi tycker att det fanns flera tillfällen där man skulle ha sagt att det inte går att genomföra övningsmomentet på det här sättet, säger Agne Widholm och tillägger:

– Bara för att någon säger att det här ska genomföras behöver man kanske inte göra det. Det borde ha avbrutits tidigare, men det fanns inget tydligt mandat vem det är som ska säga nej i de olika delarna av verksamheten. Det var otydliga ledningsförhållanden helt enkelt.

Haverikommissionen konstaterar vidare i utredningen att det förekommit stora brister i hur övningen förbereddes och under genomförandet.

– Både när man tar fram planen och när den ska genomföras, och

inte minst i riskanalysen, borde det ha uppmärksammats att det här var ingen framkomlig väg att göra det på, säger Agne Widholm.

”100 veckor från kontrakt till insats”

Övningsmomentet vid Visingsö var en del av så kallad OPEVAL-verksamhet, en metod för att på ett kontrollerat sätt införa nya system och förmågor i Försvarsmaktens flygverksamhet, i det här fallet Helikopter 16.

– OPEVAL ska var noga analyserat innan och man ska gå sakta framåt. Men till alla delar följer man inte planen i det här fallet, utan man genomför verksamheten utan att tänka på konsekvenserna eller diskutera det. Det känns märkligt. Det beror inte på enstaka individer, det är nog hela systemet som bidrar, med brist på personal

> NOTISER

HÖSTBUDGETEN: 2,7 MILJARDER MER TILL FÖRSVARET

Ytterligare satsningar på 2,7 miljarder kronor för att stärka den militära förmågan och totalförsvaret fram till 2020, det föreslog regeringen i årets höstbudget som presenterades nyligen. Dessutom vill regeringen satsa drygt 8 miljarder kronor på att öka

beredskapen och krigsdugligheten inom såväl militären som civilförsvaret. Förutom övningar ska pengarna användas till bland annat inköp av ammunition och fler anställda soldater. (JO)

FÖRSVARSHÖGSKOLAN VINNARE I HÖSTBUDGETEN

Tolv nya miljoner till officersprogrammet, tio miljoner i ökade forskningsanslag och 200 nya utbildningsplatser. Så vill regeringen stärka Försvårshögskolan, FHS, enligt höstbudgeten. Anslagen föreslås höjas succesivt mellan 2018 och 2020

med de största satsningarna på lärosätets civila utbildningar. Men även officersprogrammet föreslås få ökade anslag med tre miljoner 2018, fyra miljoner 2019 och fem miljoner 2020. Totalt omfattar förslagen 32 miljoner kronor mer till FHS. (LS)

och brist på flygtid inom helikopterverksamheten, säger Agne Widholm.

”100 veckor från kontrakt till insats”

En förklaring till det allvarliga tillbudet ska ha varit den hårda tidspress som funnits, som en följd av en önskan att snabbt ta fram nya förmågor, berättar Agne Widholm.

Förbandsproduktion med Helikopter 16 inleddes i januari 2012 efter en mycket kort tid för anskaffning och införande i Försvarsmakten, skriver kommissionen i sin utredning.

De hänvisar till flera av de intervjuer som de har gjort och där flera har framhållit att den korta tiden för anskaffningen, ”100 veckor från kontrakt till insats”, medförde ett mycket ansträngande tempo och stora utmaningar vad gäller utbildning, underhåll och förmågeinförande. Arbetet med att föra in den nya förmågan skedde inte på ett tillräckligt strukturerat och sä-

FAKTA: Haverikommissionens rekommendationer

Försvarsmakten rekommenderas att bland annat se över sin organisation och tillse att personalen har tillräcklig kompetens när det kommer till genomförandet av OPEVAL. Därtill rekommenderas Försvarsmakten att granska tidigare genomföra OPEVAL inom helikopterverksamheten för att säkerställa att dessa har genomförts på ett korrekt sätt.

Senast den 27 oktober i år ska Statens haverikommission ha fått besked om vilka åtgärder som gjorts utifrån de säkerhetsrekommendationer kommissionen gett i rapporten.

Källa: Statens haverikommission

kert sätt, vilket ledde till att risker inte identifierades och hanterades på ett ändamålsenligt vis.

Intervjuad personal i ledande positioner inom både Försvarsmakten och Försvarets materielverk, FMV, menar att ett sådant tempo inte är att rekommendera vid framtida anskaffning av flygmateriel.

Vad tänker du om SHK:s slutsatser i utredningen?

– I grunden är kritiken befogad. Det var en allvarlig händelse som hade kunnat få helt andra följder. Vi har helt enkelt gått lite för

snabbt fram och inte haft de förutsättningar för att genomföra verksamheten på det sätt som vi borde ha gjort. Vi hade inte tillräckligt med förberedelse och viss brist på erfarenhet av att genomföra den här typen av uppdrag, säger Peder Söderström, flottiljchef på Helikopterflottiljen.

Det här med att ingen säger nej, som SHK tar upp i utredningen – vad tänker du om det?

– Man pratar om en ”can-do culture” i utredningen. Min koppling till det är att det finns en oerhört

stor vilja att lösa uppgifter och att utveckla de förmågor som vi har. Den fokuseringen har i det här fallet lett till att vi genomfört verksamheten när vi inte har tillräckligt bra förutsättningar. Men rent allmänt måste jag säga att jag tycker att vi har ett högt flygsäkerhetsmedvetande inom Helikopterflottiljen.

Peder Söderström berättar att förbandet har gjort flera åtgärder efter tillbudet vid Visingsö. Bland annat vad gäller rutinerna inför övningar.

– Vi har bättre strukturerade genomgångar inför övningar i dag. Vi har också sett över utbildningskraven för att få genomföra OPEVAL, detta för att säkerställa att man har rätt förutsättningar för att bedriva den verksamheten. Vi har också blivit bättre på att balansera ambitionsnivån efter vilka resurser och möjligheter som finns, och att lägga utbildningsnivån därefter, säger Peder Söderström.

JOSEFINE OWETZ

**SVENSKT SMIDE AV
DÖRRFÖRGERINGSVERKTYG
I PREMIUMKVALITÉ FÖR
TUFFA TAG.**

Tillverkade i Sverige, eftertraktade och nyttjade över hela världen.

SVEDBRO SMIDE

Hälsingland · Sweden · 1878

Kontakt | Tel: 0652-203 80 | E-post: info@svedbrosmide.se

www.svedbrosmide.se

**RESPONSIBLY
MADE IN SWEDEN**

KALENDER VILL VIDGA VETERANBEGREPPET

Vilka är egentligen skälen till att människor vill göra en insats i fredens tjänst? Den frågan ställde sig Mikael Jakobsson och bestämde sig för att ta reda på svaret. Nu släpps Veterankalendern där tolv veteraner berättar om varför de ville göra en insats – och hur erfarenheten har påverkat dem.

Text: Josefine Owetz **Foto:** Laila Östlund

”Första gången man åkte ner trodde man att man kunde göra stor skillnad. Man målade upp bilder om att man skulle hjälpa människor. Men man inser att det kanske inte är riktigt så det funkar väl nere på plats.”

Orden kommer från soldaten Lennie Johansson. Han står iklädd fältuniform 90 och stridsutrustning framför en vit fond i en gymnastiksal. Ljudet av fotoblixtar hörs i bakgrunden.

Lennie tjänstgjorde i Afghanistan 2010 och är en av veteranerna i Veterankalendern 2018. Intervjun med honom är en del av kalenderns ”bakom kulisserna-filmklipp” som finns på Veterankalenderns Youtube-sida.

DEN FÖRSTA OKTOBER släpptes Veterankalendern, en kalender där tolv veteraner från tolv olika missionsområden berättar sin historia om varför de valde att tjänstgöra utomlands.

Bland de medverkande finns det de som har gjort militära insatser, men kalendern vill även bidra till att vidga begreppet ”veteran”, berättar Mikael Jakobsson, initiativtagare till projektet, och därför finns personal från andra myndigheter också representerade.

– Veteranbegreppet associeras nog ofta till militära insatser, men det finns ju även andra aktörer och myndigheter som skickar personal utomlands för olika typer av insatser, som till exempel poliser och sjukvårdspersonal. Vi ville ha en spridning både vad gäller var man har varit, ålder, kön och vad ens uppgift har varit.

Mikael Jakobsson, ordförande i föreningen Veterankalendern, är officer på Amfibieregementet i Göteborg och själv veteran. Han har arbetat i Försvarsmakten i 15 år och varit på två insatser.

– Efter att ha varit i Afghanistan 2008 och 2009 har jag tänkt att jag vill göra något för veteraner. Något som kan bidra till att sprida kunskap om veteranbegreppet, säger Mikael Jakobsson.

MELLAN 2015 OCH 2017 var Mikael tjänstledig från Försvarsmakten för att studera företagsekonomi på Handelshögskolan i Göteborg. När han berättade för sina kursare att han var officer och hade varit på insatser utomlands möttes han oftast av frågan: ”Mår du dåligt?”.

– Det var den absolut vanligaste frågan jag fick. Många hade en förutfattad mening om att jag skulle må dåligt och alla frågade om mitt mående. Efter att det hade hänt flera gånger började jag fundera: är det bara detta som svenskar tror om våra veteraner?

Det var då som arbetet med Veterankalendern började ta form. Mikael funderade på hur veteranbegreppet kan kommuniceras, och vad han tyckte saknades i medierapporteringen.

– Jag började att rannsaka mig själv och funderade på hur veteraner framställs i media och kom fram till att kanske är det inte så konstigt att människors bild av veteraner mest består av posttraumatiskt stressyndrom, PTSD, säger Mikael Jakobsson.

Han fortsätter:

– Ofta när det handlar om veteraner brukar fokus hamna på att de mår dåligt. De ska få det stöd de behöver från samhället, något annat är inte diskutabelt. Men det finns fler sidor och perspektiv i veteranbegreppet som också är värda att lyfta fram.

Vilka perspektiv vill ni lyfta fram?

– Man får inte glömma bort att majoriteten av de som tjänstgjort utomlands inte mår dåligt. De har snarare gått stärkta ur sina erfarenheter. Vi berättar ofta om vad vi har gjort, inte om varför vi gör det, säger Mikael Jakobsson.

EN IDEELL FÖRENING bildades och Mikael fick med sig ytterligare tre personer i projektet: Fredrik Svedemyr, Richard Fürst och Laila Östlund – som också kände att de ville arbeta för att sprida kunskap om veteraner.

Att det blev just en Veterankalender har att göra med Mikaelns fotointresse. Han har jobbat extra som fotograf i flera år och tänkte att det var passande att göra något som involverade fotokonst.

Mikael Jakobsson

Den 30 september var det releasefest för Veterankalendern med mingel och presentation av projektet. Kalendern finns nu ute till försäljning.

FAKTA:

Några av Veteranerna i kalendern:

Peter Lindström, soldat. Insatsområde: Serbien.

Ann-Britt Böhm, polis. Insatsområde: Liberia.

Hans Håkansson, stf bataljonchef. Insatsområde: Kosovo.

Alf Gustafsson, soldat. Insatsområde: Kongo.

Anna-Lena Lindahl, sjuksköterska. Insatsområden: Saudiarabien, Liberia, Afghanistan och Mali.

Källa: Veterankalendern.se

– Redan från början var tanken att för att lätt kunna nå ut till människor så gör vi en kalender. Det formatet känner många till. Vi har porträtterat veteranerna i sina autentiska utrustningar som de hade när de gjorde sin insats, men med ett konstnärligt uttryck i själva bilderna, säger han.

TILLBAKA TILL GYMNASTIKSALEN där fotograferingen med Lennie Johansson pågår.

”När man är där nere tittar du efter hot hela tiden. När man är ute på patrull eller något uppdrag. Det går inte bara att slå av den knappen när man kommer hem.”

Han fattar tag om två rep och häver sin kropp uppåt. Hans överkropp är naken och flera tatueringar pryder hans rygg och bröst. Han har på sig uniformsbyxor och kängor. En pistol i hölstret.

Där hans vänstra ben borde ha varit är nu en protes under den uppkavlade uniformsbyxan. Lennie skadades i ett eldöverfall i

Afghanistan 2010 och fick svåra skador i benen som ledde till att han tvingades amputera sitt vänstra ben.

FÖRUTOM KALENDERN, SOM både innehåller bilder och intervjuer, har projektet resulterat i ”bakom kulisserna-filmer”, där intervjuer med varje veteran har klippts ihop till inslag. Därtill kommer en fotoutställning med bilder från arbetet med kalendern att turnera runt i landet. Förhoppningen är att utställningen ska visas på museum, bibliotek eller liknande platser som har anknytning till militär eller polisiär verksamhet.

Vinsten från försäljningen av kalendern kommer att skänkas till organisationer som arbetar med veteranstöd och veteraners psykiska hälsa.

Tänk på din trygghet. Det gör vi.

Vad händer med dig och din familjs ekonomi om du skulle råka ut för en olycka eller bli långvarigt sjuk?
Officersförbundet har tänkt på dig och satt ihop ett försäkringspaket som skyddar dig.

Läs mer om dina medlemsförmåner på officersforbundet.se eller kontakta medlemservice på telefon 08-440 83 30.

Länsförsäkringar

Varsågod, extra förmånlig ränta för dig

Som medlem i Officersförbundet kan du låna från 20 000 upp till 350 000 kronor till en rörlig ränta på 4,68 procent. Välj själv om du vill bli av med dyra smålån, åka på drömmresa eller renovera köket. Ingen säkerhet behövs och inga avgifter finns. Du kan när som helst lösa lånet utan extra kostnad.

Gör så här för att ansöka om medlemslån

- Ring 0771-388 788 om du vill ha ett lånebesked direkt.
- Logga in på Internetkontoret (om du redan är SEB-kund).
- Besök seb.se/medlemslan.
- Kom in på närmaste kontor – du får besked och hjälp medan du väntar.

Kom ihåg att berätta att du är medlem i Officersförbundet
Läs mer på seb.se/medlemslan

Aktuell medlemslåneränta är för närvarande 4,68 %. En kreditprövning görs alltid. Det får inte finnas några betalningsanmärkningar och lägsta årsinkomst är 190 000 kr. Om den rörliga årsräntan är 4,68 %, blir den effektiva räntan 4,78 % för ett annuitetslån på 100 000 kronor upplagt på 5 år (60 återbetalningstillfällen), utan uppläggningsavgift. Det totala beloppet att betala, vid oförändrad ränta blir 112 350 kronor och din månadskostnad blir 1 873 kronor. Årsränta per 2016-09-07.

SEB

OFFICERSTIDNINGEN

rapporterar från

AURORA 17

Storskaleprövning **TILL SJÖSS**

Ute på Tvären anfaller en fientlig robotgrupp och i höjd med Studsvik attackeras bataljonen av en flygminfällning. Förflyttningen av Amfibieregementets 17:e bevakningsbåtskompani utsätts för motstånd under marschen ner till Oxelösund där slutstriderna i Försvarmaktsövningen Aurora ska äga rum.

Text: Linda Sundgren **Foto:** Tommy Jansson

Fjärden ligger kav lugn när blågula stridsbåt 900 lägger ut från kajen i Berga strax efter nio söndag morgon. Uppdraget är att följa bevakningsbåtskompaniets marsch ner till Oxelösund där delar av de sista striderna i övning Aurora inleds i dag. Redan i går kväll skickades ett kustjägarkompani ner till området för spaning och det rapporteras att de varit i strider med sabotageförband på platsen.

Bevakningsbåtskompaniet har under de senaste dagarna uppehållit sig i trakterna runt Ornö, Utö och Muskö och sluter upp efter hand. Totalt handlar det om ett 60-tal båtar i tre marschleder.

– Den stora utmaningen är att få hela härket på rull, säger biträdande övningsledare, överstelöjtnant Anders Svensson, innan avgång. Hela bataljonen utsträckt är täten utanför Askö när kön är i höjd med Nynäshamn, vilket framryckningsvägen motsvarar cirka tio till femton kilometer.

BÄTFÖRAREN, KAPTEN HÅKAN PERSSON, ansluter till ledet och drar upp farten till dryga 37 knop. Löjtnant Niclas Sandelius, navigatör, har tagit ut kursen mot Måsknöv utanför Nynäshamn,

där första marschgruppen väntar. Förflyttningen sker i högt tempo och gnistrande sol när ett eldsmatter plötsligt ljuder över fjärden. En robotgrupp anfaller och strider utbryter. När situationen slutligen är under kontroll ges order om att binda fienden på en ö längre bort, men stridsbåt 883 har blivit allvarligt skadad. Två individer har träffats av splitter i bröstorg och lungor medan en tredje har fått ena benet avslitet. Dessutom har brand utbrutit i båtens maskinrum.

Besättningen jobbar systematiskt för att omhänderta skadorna medan två stridsbåtar går upp längs långsidorna och knyter fast för att ge haveristen stabilitet. Martin, major och övningsledare för sjukvårdsmomenten, går ombord på den drabbade båten för att skapa sig en bild av läget. Tillbaka på ledningsbåten återrapporterar han till överstelöjtnant Adam Camél som följer händelserna från ringlavetten.

– De skadade har förts över till medevac med läkare och sjukvårdssköterska ombord, säger Martin. Men de måste tillbaka till förbandsplatsen för mer kvalificerad vård.

– Okej, säger Adam Camél. Vi avbryter momentet om tio.

På grund av det inträffade väljer övriga marschled att lägga om färdplanen och gå söder om Öja vilket övningsledare, överstelöjtnant Anders Bohman nere i ledningsbåten, anser vara ett korrekt beslut.

– Däremot är jag tveksam till det sätt på vilket man återvände in i killing zon efter påskjutningen, säger han när farten åter ökar och färden fortsätter ner mot Oxelösund. De gick rakt in utan skydd, vilket innebar ett stort risktagande.

Men på det stora hela är Anders Bohman mycket nöjd med kompaniets prestationer i Aurora.

– Jag trodde vi skulle få mer problem med materielen, som i vissa fall varit uppställd länge, den korta utbildningstiden av pliktsoldaterna och vädret. Men hittills har det gått över förväntan även om logistiken varit en utmaning. Vi är inte vana att hantera den här stora mängden proviant och bunker.

En annan svårighet har varit bemanningen, och det gäller även den blågula besättningen.

– Vi har skrapat för att få ihop tillräckligt med folk och tagit in kadetter från Karlberg och lärare från FHS, säger kapten Kim Settergren, maskinchef på stridsbåt 900. Men vi har löst det.

UNDER GÅRDAGEN PÅGICK strider i tolv timmar med hela förbandet och nu behöver man fylla på proviant, ammunition och kläder. Bunkringen ska ske i Studsvik norr om Oxelösund och när vi anländer kvart över två på eftermiddagen har första logistikbataljonen stått på kajen och väntat sedan elvatiden. Vi hinner knappt iland förrän ett närlys blinkar till ute på fjärden. Det dalar ner mot ytan intill 206:e underhållskompaniet som är på väg in under beskydd av 203:e amfibieskyttekompaniet. Medan uppgiften löses ute på sjön lastas lådor med förnödenheter av den lastbil som körts ut på kajen. Lasten bärs och körs med truckar och det är fullt med grönkädda bland godset. En av dem är Tor Kämpe från Trängregementet, gruppchef för transportenheten.

– Vi är vana att leverera till skogen, inte över kaj, och det här kräver ett annat tankesätt än vi är vana vid, säger han. Fartygen kan inte ta ombord våra truckar. Eventuellt har de kranar på däck annars får vi handbära.

Inte heller själva överlämningsplatsen är optimal för ändamålet.

– Helst vill man ha ett nåltstick där vi som ska leverera och mottagarna anländer i stort sett samtidigt, lämna över godset och sedan köra därifrån, säger Tor Kämpe. Att stå exponerade så här länge på öppen yta vill vi egentligen inte.

För transportenheten är det här första uppgiften under Aurora. Och så här långt har det fungerat ganska bra, enligt Tor Kämpe, även om det finns svårigheter. Förutom uppgiften att logistikförsörja från land till sjö varierar intresset hos de pliktsoldater som kallats in för repetitionsövning. Medan Anders Bohman och

Tor Kämpe

Från vänster: Övningsledare Anders Bohman, Informatör Magnus Lindstedt, maskinchef Kim Settergren och Henrik Undén, Marinavdelningens sjösäkerhetssektion.

Amf1 beskriver mötet med ”sina” inkallade som en av övningens höjdpunkter har Tor Kämpe en mer blandad bild.

– Deras motivation varierar och när jag säger: ”Nu är kriget här, all utrustning på”, möts jag inte av de gladaste minerna. Man måste anpassa ledarskapet och vara mycket tydlig med alla detaljer och verkligen förklara och motivera de beslut man tar, säger han.

En civil kusttanker, Långbjörn, stävar in mot kajen. De senaste timmarna har hon legat ute på redan i väntan på att bunkra diesel till bataljonens trossbåtar, men enligt ett nytaget beslut ska operationen istället utföras till kaj.

– Jag fick planera om det här nu, säger Christian Wentzel, ansvarig för logistikförsörjningen mot amfibieförbanden, när han står på kajen och inväntar tankfartyget. Ingångsvärdena kom för bara en liten stund sedan och då visade det sig att tankbåten har för klen maskinstyrka för att trossbåtarna ska kunna förtöja i henne och det är 70 meter djupt där ute vilket gör att hon inte kan ankra.

VID HALV FYRA anländer två lätta trossbåtar. De lägger fast i dubbla led längs Långbjörns utsida, slangar kopplas och dieseln börjar pumpa. En kvart senare kommer underhållskompaniets ledningsbåt och lägger till med stäven mot kajen. Fanjunkare Sara Wählin går iland.

– Största utmaningen för oss är kopplad till den stora mängden fartyg och individer vi ska försörja, säger hon. Vi har inte haft så mycket inspel på vägen och det behöver vi inte heller. Logistikförsörjningen är alltid skarp och vår utmaning nu är att få det att fungera i den här skalan, säger hon.

Utänför ledningsbåten står kompaniförvaltare, Patrik Holmlin med 206:e underhållskompaniets fana i höger hand. Kompaniet har verkat sedan förra söndagen och det börjar kännas.

– Vi går trevakt för att kunna lösa våra uppgifter och efter några dygn blir man lite mosig, säger han och kisar i den skarpa eftermiddagssolen.

Extra tungt blir det därför att man dras med ett stort antal tomma rader.

– Vi har 50-procentiga vakanser, säger Patrik Holmlin. Vi löser våra uppgifter även om det går tungt. Jag älskar det här jobbet, men det är påfrestande när det inte finns tillräckligt med resurser.

Christian Wentzel

MEDAN SARA WÄHLIN stämmer av beställningslistor med det som står på kajen går trossbåt 677 in. En fyrhjuling med släp körs iland och därefter börjar besättningen bära av använda värmekärl. Men exakt vad som ska göras vet man inte.

– Vi har inte blivit ordentligt informerade om någonting, säger

mekaniker Jonas Carlsson, vicekorpral. Men min uppfattning är att de här kärlen ska av för att diskas och att vi ska ta ombord ammunition.

Även han börjar bli sliten när de nu är inne på sjunde dygnet. Som mekaniker har han rätt till sex timmars vila per dygn, men det frestar ändå på.

– Igår bunkrade vi 30 kubikmeter diesel och höll på från 06.30 till 00.30. Det är många båtar som vill ha, men få som kan ge, säger han.

Strax innan fem på eftermiddagen är trossfartyget Loke på väg in mot kajen medan den blågula 900 lägger ut. Övningsledare Anders Bohman sammanfattar dagen.

– Så vitt jag kan bedöma så här långt, utan att ännu ha alla fakta på bordet, har vi övat det vi skulle och följt planen. En mer ingående analys kommer vi att göra ikväll när vi fått in alla avrapporteringar. ■

AURORA 17

– Ett sedan länge efterlängtat krig

Det leriga stridsfordonet svänger av vägen. Det stannar till och vakar eldberett över det höstgula fältet. En bit bort står en ung, militärt intresserad, man från trakten och följer fascinerat när fordonet grupperar. Det finns mycket att titta på. Det är en hel brigad som rör på sig.

Text: Josefine Owetz

En bit därifrån, längre in i skogen. Mikael Widelunds kom-radio sprakar till. ”På plats vid grupperingen”, meddelar en underställd enhet.

Mikael slänger en snabb blick på klockan. ”Vänta på verksamheten”, sänder han till svar.

Mikael är chef för 41:a pansarbataljonen på Skaraborgs regemente och på fältet bakom honom hörs ljudet från stridsfordon som framrycker.

Det är en mulen och kvalmig torsdagsförmiddag utanför Enköping. Övning Auroras andra del, förmågeskedet, pågår för fullt på och runt Ledningsregementet. Större delen av markstridskrafterna har samlats här för att samöva.

– Vi har haft övningar i bataljonsnivå under hela veckan, och samövat pansar, skytte, artilleri, logistik och understöd. I dag övar vi i brigadnivå och övningsmomentet består av ett anfall mot en luftlandsatt fiende, säger Mikael Widelund.

Förbanden är utgångsgrupperade i civil terräng i byar runt omkring i området och är just nu på väg in till övningsfältet för att möta luftlandsättningen. Dagens övningsmoment är en förövning inför kommande scenario i Aurora 17 – att slå en fientlig motståndare som luftlandsatt på Arlanda. Brigaden ska då anfälla från flera håll för att stoppa det överraskande angreppet mot Sverige.

MEN FÖRST STÅR som sagt samövning på schemat. Invid en avfallsstation, i folkmun kallad soptipp, en bit bort har ingenjörstrupperna från Göta ingenjörregemente i Eksjö, Ing 2, fått klartecken om att ta sig framåt. De ska röja en väg genom ett skogsparti så att stridsvagnarna och stridsfordonen kan komma fram på andra sidan, ut på övningsfältet.

Det är viktigt att de får vägen fri så snabbt som möjligt så att anfallet kan fullföljas.

– Det här är ett typiskt brigadexempel egentligen. Vi samarbetar med Ing 2, som gör rent vägen för pansarbataljonen, som därefter kan ta sig fram för att möta fienden. Vi är en pusselbit i ett stort maskineri, säger Marcus Hedh, förbandsinstruktör på pansarbataljonen på Skaraborgs regemente.

HAN OCH KOLLEGAN Patrik Nyberg, även han förbandsinstruktör under övningen, färdas i en terrängbil längs en slingrande grusväg, bort mot den övervuxna soptippen där truppen från Eksjö precis har påbörjat arbetet med att såga ner träd för att bredda vägen. Tolv av pansarbataljonens stridsvagnar och fordon ska ta sig genom skogspartiet.

Ingenjörtruppernas viktigaste uppgift är att förändra terräng och infrastruktur till egna förbands fördel – eller till nackdel för motståndarna. Momentet med trädgårdningen ligger också helt i linje med övningsmålen för dagen och är en förberedelse inför Auroras avslutande del.

Då kommer fienden, som utgörs av både svenska och amerikanska förband, ha förberett sitt försvar med fältarbeten, bland annat genom mineringar och fällda träd utplacerade över vägar för att försvåra framkomligheten.

ETT PAR HUNDRA meter från avfallsstationen, på andra sidan skogsbrynet, väntar ett pansarskyttekompani från Skaraborg. De är redo att ta sig fram mot fienden så snart som de övriga förbanden ansluter ute på övningsfältet.

– Aurora påminner om övningen Cold Response. För vår del

Hallå där, Olof Johansson,

biträdande övningsledare för markdelen och den som har planerat armédelen i Aurora

Hur går det i övningen?

– Jag står mitt ute bland arméns förband på övningsfält i Kungsängen just nu. Nu har vi gått in i övningsfasen där vi igår (fredagen den 22 september, reds.anm) gjorde en rejäl framryckning längs E18, som vi stängde av mellan Enköping och Bålsta. Det fungerade smidigt och framryckningen på fyra mil gick på en dryg timme.

Hur går det för markdelen hittills i övningen skulle du säga?

– Armén har haft ett antal övningar där vi har samövat de senaste åren, senast under övning Våreld i våras. Det är brigad som är vår stridsenhet och nu har vi haft möjlighet att finslipa det ännu mer. Eftersom förband från Revingehed i söder till Boden i norr som nu samtränar, vilket inte sker på daglig basis, behövde vi en samträningsperiod i inledningskedet. Vi är jättenöjda hittills.

Hur skiljer sig Aurora från tidigare övningar för arméns del, som till exempel Våreld?

– Vi har med högsta ledningen, insatsledningen, från Höghuset som övar. Våra chefer har en unik möjlighet att få rätt ledning från rätt nivåer. Andra saken som är viktig är att vi får med

de funktioner som inte bara finns i armén, till exempel sjukvårdstjänst i hela kedjan, något som är viktigt i ett nationellt försvar. Man får hela konceptet på samma gång.

Vad har ni mött för utmaningar?

– Först och främst att få ihop brigaden. Att få ihop alla truppslag som finns i armén så att systemen kan verka ihop. Det är vår prio ett under Aurora. Sedan återtar vi också vår förmåga att delta i en försvarsmaktsgemensam övning. Vi har haft stora arméövningar men nu gör vi det här tillsammans med flyget och marinen.

Du har ju planerat markdelen i övningen, har det varit någon särskild del som har varit viktig att få med i scenariot?

– Något som vi inte har övat på länge är att ta oss över vattendrag. Ingenjörstrupperna övade på detta igår och i dag, och i morgon kommer vi att göra en stor förflyttning på en tillfällig bro över Södertäljekanalen. Det är viktigt att vi lär oss att genomföra och upprätta tillfälliga övergångar, så att även om motståndaren spränger broar så ska vi ha en förmåga på att göra egna förbindelser. Det är en prioriterad verksamhet.

känns detta som vilken storövning som helst egentligen, även om det är fler förband med nu. Men vårt kompani övar också mycket hela tiden så just att öva känns inte så speciellt för oss, säger David Sahlgren, gruppchef på Wilska kompani.

Vad skulle du säga att armén minst övad på?

– Det som vi är minst övade på är att just samöva mellan trupp-lagen och att få det att fungera. Det sker många bra lokala övningar på respektive regemente. Aurora ger förutsättningar för att samöva i större skala och är en samlande kraft för hela armén. Sen är det viktigt att fortsätta öva kontinuerligt och inte ha allt för långa pauser mellan övningarna.

Vad hinner armén inte med att öva under Aurora?

– Vi har konstaterat att vi är i en uppbyggnadsfas för det nationella försvaret. Vi får ta ett trappsteg i taget. Vi kan bli ännu duktigare på att strida i mörker. Mörkerförmågan och tempo i striden är något som vi ska öva efter den här övningen. Det är också viktigt för oss att vi får öva i olika delar av landet. Nu övar vi i Mälardalen. Nästa gång kanske vi övar i övre Norrland, Västkusten eller Skåne. Våra system ska fungera oberoende var vi är i landet.

Hur stort utrymme finns det att misslyckas i momenten?

– Jag har lagt upp övningen så att saker som vi vill förbättra och träna på är möjliga både en och två gånger, som sjukvårdstjänst i hela kedjan. Då finns det ett antal gånger där man kanske misslyckas ett par gånger sen lyckas man. Vi kommer absolut inte att tillrättalägga någonting för att lyckas. Om vi inte lyckas utvärderar vi det. Vi kommer säkert ha vissa målsättningar som inte uppnås. Vi kommer ha en arméövning 19, totalförsvarsövning 2020. Då har vi ett system. Detta är inte den sista övningen.

JOSEFINE OWETZ

Wilska kompani, som tillhör 42:a pansarbataljonen, utgör sedan den 1 januari 2016 den så kallade operativa reserven, vilket innebär att de har beredskap för att snabbt utföra och lösa uppgifter på olika platser, både internationellt och nationellt. Förra hösten blev kompaniet den första stående truppen på Gotland.

Veckan innan de kom hit till Enköping, i förberedelsefasen hemma på förbandet i Skövde, förövade de med ett amerikanskt förband.

– Det är alltid positivt att ha vagnar som man inte känner igen i övningar. Det är annorlunda ljud och siluetter än vad vi är vana vid från våra stridsvagnar. Amerikanerna strider på ett annat sätt och uppträder annorlunda än vad vi gör, säger Nikko Takamatsu, gruppchef på Wilska kompani.

Fienden, spelad av 12:e motoriserade skyttebataljonen från Livgardet och dagen till ära med understöd av äldre fordon. På övningsfältet kämpar bland annat en gammal centurion-stridsvagn, samt pansarbandvagn 302, med tillhörande personal från en kamratförening. Fienden befinner sig i andra änden av fältet och inväntar pansarbataljonens anfall – vars framryckning genom skogen fortfarande dröjer.

BORTA VID AVFALLSSTATIONEN har den temporära vägen börjat tagit form. Men ingenjörtruppernas trädgårdning tar lite längre tid än beräknat och ytterligare breddning av vägen måste göras så att stridsvagn 122 ska kunna ta sig genom.

– Det är svårt att regissera krig. Vi hade hoppats att få in alla stridsvagnarna på övningsfältet i dag. Nu kanske vi inte kommer att hinna få dit alla, säger Patrik Nyberg.

Han och kollegan Marcus Hedh har kommit fram till övningsområdet och står nu i en slänt med god sikt över vägen där förbanden snart kommer att passera. ▶

SVENSKTILLVERKADE

RÄDDNINGSDOCKOR,
BRANDDOCKOR, VÄSKOR M.M

ARBETSMILJÖVÄNLIG BRANDFILT
Marknadens enda brandfilt som
inte innehåller glasfiber samt
andra miljöfarliga ämnen.

Elji Sport
MADE IN SWEDEN

Gesällgatan 1, 266 32 Munka Ljungby
Tel. +46 (0)431-43 13 20 E-post: info@eljisport.com

www.eljisport.com

– Förbandsinstruktörernas uppgift är att iaktta vad som händer, inse om något kan gå fel och i vissa fall ingripa. Vissa saker låter man ske för att det kan få konsekvenser. Det tas sedan upp i utvärderingen efter dagen. Vi fortsätter att utbilda under övningen helt enkelt, men från ett läktarperspektiv, säger Patrik Nyberg.

Att förbanden är grupperade på civil mark är också något som de tänker på och tar med i planeringen, förklarar Marcus Hedh. Till vardags läser han till major på Försvarshögskolan. I likhet med sina kurskamrater deltar han i Aurora, efter order från arméchefen.

– Vårt största fokus är säkerheten. Det är en bit in till de områden där vi kan öva här, så vi tvingas lägga en del kraft på hur förbanden ska komma in till övningsområdena på bästa sätt. Men det gör också att det ibland tar längre tid än planerat, säger han.

ETT MULLRANDE LJUD hörs på håll och snart börjar ett flertal stridsvagnar och stridsfordon ta sig fram längs den leriga vägen och vidare in genom skogen. På andra sidan gör sig Wilska kompani redo att framrycka och möta fienden.

– För vår del är inte det här övningsupplägget egentligen någonting nytt. Vi gör det hela tiden, både i Skövde och på Gotland. Skillnaden nu är att hela brigaden övar och att det är hela Försvarsmakten som är med, säger Marcus Hedh.

Även om pansarbataljonen är vana vid det här övningsupp-

lägget så märks det att det är hela brigaden som övar och att hela Försvarsmakten är med, berättar Gustav Arvidsson, ställföreträdande plutonchef på Wilska kompani.

– Vi har haft möjlighet att testa sjukvårdskedjan fullt ut för första gången. Det har varit väldigt lärorikt. Nu försvinner folk som blir ”skadade” och det blir effekter. Även friktioner kopplat till logistikproblem har blivit mer tydliga. Om inte mat och drivmedel kommer så får det konsekvenser, säger Gustav Arvidsson.

Johan Hylander, gruppchef på Wilska kompani, håller med:

– Aurora är inte till för enskild kulspruteskytt, utan för systemet. Vi får en möjlighet att se vilken kugge vi är i systemet och det är lärorikt. Det var väldigt längesen som hela Försvarsmakten samövade på detta vis.

Han tillägger:

– Storövningar brukar betyda att vi som är längst fram i kedjan sitter i en dunge och väntar. Fokus brukar hamna på en högre nivå, ledningsnivån, och inte på kulspruteskytten. Vi var inställda på mycket väntan, men vi har fått krigat väldigt mycket. Vi har nästan krigat konstant sen övningen drog igång, säger Johan Hylander med ett skratt.

På fältet i Enköping gör sig Wilska kompani återigen redo för att försöka slå fienden. Solens strålar har tagit sig igenom de blygrå molnen. Det är en bra eftermiddag för krig. ■

Krigsbas Ärna: NÄRHET GER BÄTTRE KRIGSEFFEKT

Det är fredag, men mycket långt kvar till helg. Strax efter klockan sex i morse förbekämpade fienden flygvapnets baser med kryssningsrobotar. 06:42 stod det klart att Sverige var i krig.

Text: Daniel Skoglund **Foto:** Larz Karlsson

På Ärna flygbas utanför Uppsala jobbar staben för den återuppståndna 16:e flygflottiljen med att koordinera och leda verksamheten på flygfältet. 211:e stridsflygdivisionen har, tillsammans med 31:a flygunderhållkompaniet, ombaserat från Luleå. Första helikopterskvadronen har flyttat hit från Malmen. Upplands hemvärnsbataljon stöttar 52:a flygbaskompaniet i närskyddet av flygplatsen. I morgon kommer ett amerikanskt förband med Apachehelikoptrar och Chinook-transporthelikoptrar att basera på flottiljen. Dessutom ska en bataljon från P7 återhämta på garnisonen under helgen. Kort sagt: Det är full huggning.

– Jag har varit igång i 32 timmar och tycker fortfarande det här är kul, säger en påtagligt entusiastisk Joakim Hjorth med ögon som strålar av engagemang, trots de något mörka ringarna under desamma.

– Att det vi övar är på allra största allvar betyder inte att vi inte ska ha kul när vi gör det, säger Joakim Hjorth.

Han fick sova två timmar inatt, men planerar att sova snart, säger han.

Den lokala övningsledningen har koll på läget.

– Det är viktigt att inte försöka spela hjälte och vara den som sover minst på förbandet. På en fyradagarsövning kan man göra så, men inte på en längre övning, säger Hans Tibell, lokal övningsledare för 16:e flygflottiljen.

For the record kan sägas att Hjorth lyckades sno åt sig en timmes sömn på sitt kontor under eftermiddagen, samt sex timmars sömn i en säng under natten mot lördag.

Övningsledaren Tibell betonar också säkerheten med alltifrån trafik- och flyg- till elsäkerhet

– En av sakerna vi sett under tidigare övningar är att när vi nu plockar ut saker ur förråden finns det en hel del elmateriel som inte är längre är okej att bruka ute i väta och regn. Elsäkerhet är ett viktigt område att bevaka. Vi måste kolla grejerna och våga bromsa om det behövs, säger Hans Tibell

Peter Greberg

Foto: Daniel Skoglund

16:E FLYGFLOTTILJEN ÄR ett ungt förband på drygt ett och ett halvt år. Förra årets flygvapenövning var krigsförbandets första.

– Jag upplever att vi kommit ytterligare en bit på väg nu. Det var väldigt bra att vi har fått ett förberedelseskede och kunnat bygga upp verksamheten gradvis inför övningen, säger Joakim Hjorth

16:e flygflottiljen har fått stryka en del övningsmoment som de hade tänkt genomföra under Aurora, bland annat att öva närskydd av flygplatsen samt att möta kemiska, nukleära och biologiska stridsmedel (CBRN). Istället har värdlandsstöd fått en framträdande plats. När man har amerikanerna på besök får det inte förekomma någon skottlossning eller liknande händelser på basen. Det går inte att ta risken att någon skulle kunna tro att det händer något på riktigt.

– Vi siktar på att få in mer av det i nästa flygvapenövning i maj 2018, säger Joakim. ▶

Det är många saker som ska fixas. Allt hinns inte med, inte ens på en försvarsmaktsövning. Målet för flottiljen är ställt mot 2020 eller 2025, lite beroende på vad det gäller för förmåga. Både militär och civil personal övas. Alla bär uniform och vapen (förutsatt att de hunnit få tillräckligt med utbildning för att hantera det säkert).

– Vi har fått ut all grundmateriel som uniformer, vapen och skyddsutrustning. Viss materiel på krigsförbandet har vi brist på, men de bristerna är väl kända, så där har vi kunnat anpassa övningsmålsättningen efter det, säger Joakim Hjorth.

Aurora har figurerat stort i medierna och syns i lokalsamhället. För två dagar sedan lastade förband från I19 av från järnvägsagnar och bandade till Ärna där de lastades på tungtransportvagnar för vidare befordran till Enköping. Fast något verkar ha hänt där ute i det civila. Allt är inte som det brukar. Ärnas klagotelefon har fått få negativa samtal, berättar Kjell Ahlstrand, som jobbar som underrättelse- och säkerhetsofficer på Luftstridsskolan.

– Folk har ringt in och sagt hur bra de tycker det är att vi flyger igen, säger han.

Själva förflyttningen av bandfordon ut till Ärna blev något av en folkfest med många nyfikna längs gatorna.

EFTERMIDDAG. VI BEFINNERS oss nu nere på Ärnas airside. Så kallas den vidsträckt, blåsiga yta där flygplanen står uppställda samt där rullbanorna ligger som flygtygen startar och landar från. Portar ned i berget skymtar i kullen mitt på fältet. Stora packlådor märkta IRIS-T (blinda övningsrobotar) står staplade på varandra bredvid byggnaden där 211 stridsflygdivisionen huserar. Klockan är 16:08. En rote JAS landar.

– Spännande! Jag trodde att de redan hade landat. Flygbasen stängde ju klockan sexton i dag, säger Peter Greberg. Han är chef för 211:e stridsflygdivisionen sedan årsskiftet.

För divisionens del börjar den riktiga övningen i kväll, när de går in i att delta i övningen 24 timmar per dygn. Peter Greberg uppskattar övningens uppstartsfas som har varit väldigt nyttigt för divisionen.

– Det har exempelvis blivit tid över för att gå igenom vad vi gör om det blir högre hotnivåer, vilken utrustning vi har och hur vi ska agera, säger han.

211:e stridsflygdivisionen har numera vana att basera på Ärna, vilket underlättat under Aurora.

– Jag tycker att samarbetet mellan oss och flottiljen funkar bra. De har varit väldigt lyhörda för våra behov. Vi har ju baserat här så ofta numera att jag kan känna att det här är vår bas också. Tidsspannet mellan ankomst och verkan är väldigt kort, säger Greberg.

Det finns dock saker som kan förbättras, speciellt sådant som har med grundläggande infrastruktur att göra.

– Det är uppenbart att många byggnader vi nyttjar under denna övning ligger inom primär riskzon från banan. Vi tittar på alternativa grupperingsplatser och andra åtgärder, så klart, men många av de sakerna kräver högre chefs beslut, säger Peter Greberg.

Som vanligt när det gäller Försvarsmakten kan de anställda trollo med knäna, men bara till en viss gräns, att höja förmågan att överleva det hårda elaka kriget kostar pengar. Svett må spara blod, men svetten måste kompletteras med pengar.

De tekniker från 31:a flygunderhållskompaniet som underhåller

flygplanen har divisionen med sig från F21. De är en väl samman-svetsad enhet och Peter Greberg erkänner att de ibland tenderar att glömma bort flottiljen de är baserade på under övningen.

– Gör vi och kompaniet som vi brukar åsidosätter vi hela orderkedjan. Nu försöker vi att vara noggranna att berätta för 16:e vad vi gör även om det ibland glöms bort. Fast hade det varit skarpt hade jag bara gått ned till kompaniet och rett ut vad det nu är. Ju närmre vi och kompaniet är varandra, desto bättre går kriget. Det såg vi tydligt i Libyen och det gäller även här hemma, säger han.

DIVISIONEN HAR FÖRHOPNINGAR kring vad Aurora ska ge dem.

– Jag hoppas på att vi verkligen får samverka med övriga stridskrafter, att vi verkligen kan få öva att genomföra gemensamma operationer. Jag var med och övade med Marinen i flygvapenövningen 2013, men detta blir samövning med både marinen och armén vilket ska bli intressant, säger Peter Greberg och fortsätter:

– Jag hoppas att scenariot ger oss möjlighet att verka från bas under krigsliknande former. Får vi inte det som en del av scenariot kommer jag själv att initiera det.

Redan nu har Greberg fastställt att alla ska bära stridsutrustning vid förflyttning över fältet på grund av scenariots hotnivå.

Auroras kärna är att Försvarsmaktens olika försvarsgrenar ska operera tillsammans vilket nått ut till förbanden och lett till vissa funderingar.

– Om vi ska stödja arméförband ser jag att vi kanske måste samverka direkt med brigadstaben, det är vi ovana vid så det skulle vara intressant, säger Greberg.

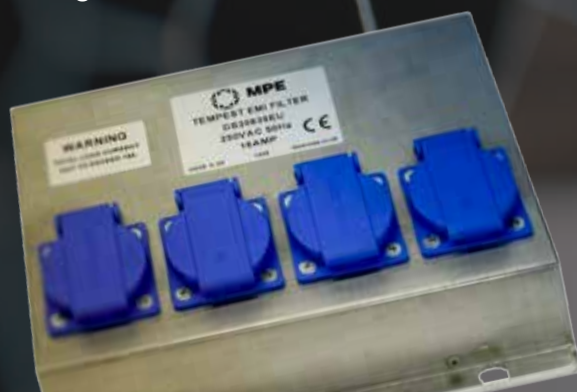
Divisionen leds av flygtaktiska staben (FTS) på högkvarteret och uppfattar att högre stab tagit ett kliv framåt jämfört med förra årets övning. Från divisionens sida tycker man att det märks att överordnad stab fått bättre ordning på orderverket, mer rutin och nyttjar stridsflygförbanden på ett mer effektivt sätt”.

– Jag är också mycket nöjd med hur FTS har omgrupperat oss vid de tillfällen Uppsalabasen har varit stängd, säger Peter Greberg. ■

RÖS and TEMPEST Pluggable Filters

Has been designed to deliver optimum performance across the full frequency range and under all loading conditions.

Jolex

– for all your
EMC & Thermal solutions

Jolex AB, +46 8 570 22985
mail@jolex.se, www.jolex.se

Flygvapnet under Aurora 17: **ÅTERINFÖRT VARNINGS- SYSTEM KAN VÄCKA HESA FREDRIK**

Att leda militära förband är att prioritera. Inför Aurora 17 har Försvarsmakten beslutat att flygvapnet ska prioritera armén, specifikt den andra brigaden.

Text: Daniel Skoglund **Foto:** Larz Karlsson

– Luftförsvaret har nedprioriterats under övningen. Det är flygvapnets huvuduppgift som vi övar under våra årliga flygvapenövningar (FVÖ). I våra vanliga FVÖ:er har vi aldrig möjligheten att köra ett "joint-scenario" fullt ut, säger Tommie Sandström från Luftstridsskolan.

Tommie har sedan första oktober 2016 jobbat heltid med att hålla samman flygvapnets Auroraplanering. (Joint är militär svengelska för när de olika arenorna mark, luft och sjö ska samordnas och ledas i en gemensam militär operation.)

– Flygvapnets resurser ska nu nyttjas i kriget tillsammans med övriga. Vi har övat detta tidigare, men nu sker det fullt ut genom gemensam ledning, säger Tommie.

Gemensam ledning betyder att de tre taktiska staberna förmedlar sina behov till insatsledningens operativa stab som prioriterar behoven och – genom order till de underställda taktiska staberna – leder vilket understöd som ska ges mellan stridskrafterna.

Övningen är ganska styrd för de deltagande flygvapenförbanden, berättar övningsledningen.

– Vi låter inte övningen rulla på denna gång. Vi är inte där än att vi bara kan köra igång och sedan låta allt flyta på. Sedan måste vi se till att besluten inte förhindrar att det som ska övas blir övat, säger Mats Gyllander, informationsansvarig för flygvapnet under övningen.

Tommie Sandström

Foto: Daniel Skoglund

Något som också påverkat Aurora är momenten med värdlandsstöd.

– Det har gett fantastiskt mycket mer komplexitet för oss. Fast här har vi i Sverige stöd av att vi kan Natos planeringsprocess, och vi har nyttjat delar av den, vilket underlättar både för oss och våra gäster då vi har en gemensam ram att hålla oss till, säger Tommie Sandström.

Sedan tillkommer så klart flygsäkerheten när det inte bara är svensk och vanlig civil flygtrafik att ta hänsyn till under övningen, utan även deltagande internationella förband.

YTTERLIGARE EN NYHET i årets Aurora är att Lulis, vilket betyder luftlägesinformationssystem, har återuppväckts. Lulis är ett program som installeras i en lämplig datorterminal med mottagarantenn vilken därefter, via det radionät som nyttjas av Sveriges radios P2, kan ta del av realtidsinformation av vad som sker i luften. Med den informationen kan förband se fiendliga, neutrala och egna flygföretag och anpassa sin taktiska verksamhet.

– Vi är i ett återtagande även vad gäller baslarmningsförmågan, säger Tim Björklund från Luftstridsskolan och sammanhållande för Lulis i övningsledningen.

– Det kommer att vara ett moment även under den kommande flygvapenövningen 2018.

Tim Björklund

Foto: Daniel Skoglund

Lulis drivs av flygvapnet men är ett system som nyttjas i hela Försvarsmakten. Länsstyrelser och räddningscentraler kan också kopplas mot Lulis för att de ska få förvarning att dra igång Hesa Fredrik.

– Fast det är inget som övas i år. Vi får se om det kan bli en del i Försvarsmaktsövning 2020, säger Tim Björklund.

Lulis är ett svenskt system en gång byggt för det svenska totalförsvarets behov. Inom det svenska stridslednings och luftbevakningssystemet (STRIL) och de besökande internationella luftvärnsheterna körs istället Natosystemet Länk 16. Det är ett av många små tecken i Försvarsmakten som visar hur det internationella och det nationella i olika tidsperioder avlagrat olika lösningar som lever parallellt.

Officerstidningen deltar i en av övningsledningens genomgångar. Det är tydligt att säkerheten är prioriterad.

Under genomgången nämns just också ett penibelt Lulisrelaterat missöde. En lokal övningsledning råkade lägga ut en luftlägesbild som egentligen bara skulle ges till de arméförband som övade att slå en luftlandsättning i trakterna kring Arlanda, fast med en knapptryckning råkade bilden gå ut till samtliga övade förband i riket. Viss förvirring uppstod, men misstaget gick att åtgärda.

Just nu förbereder sig övningsledningen för att stödja ombaseringen av det amerikanska helikopterförbandet med tunga transporthelikoptrar och attackhelikoptrar. Det ska förflytta sig från Gotland till Ärna och genomföra en luftlandsättning längs vägen. Den som för bara fem år sedan sagt att det svenska och amerikanska försvaret tillsammans skulle öva just det – som en del i en nationell övning – skulle sannolikt inte ha blivit trodd. ■

FÖRBUNDSNYTT

SENASTE NYTT FRÅN
OFFICERSFÖRBUNDET

HAR DU KOLL PÅ ARBETSRÄTTEN

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden.

ÄR DU RÄTT FÖRSÄKRAD?

Genom ditt medlemskap i Officersförbundet kan du teckna ett antal personförsäkringar. Vet du vilka försäkringar som du tecknat? Logga in på förbundets hemsida och kontrollera ditt försäkringsskydd.

Foto: Privat

FM HSO och ersättare utsedda

Nyligen utsågs Forsvarsmaktens huvudskyddsombud och ersättare.

Officersförbundet, Saco-S FM, Forsvarsförbundet, SEKO Forsvar och HSO-kollektivet vid Forsvarsmakten beslutade i förra veckan att för ytterligare en period utse Stefan Nilsson, Forsvarsmaktens Tekniska Skola, som Forsvarsmaktens huvudskyddsombud. Till ersättare valdes Ann-Marie Husberg, nu huvudskyddsombud vid Högkvarteret. Huvudskyddsombudet representerar all anställd personal inom Forsvarsmakten i arbetet med arbetsmiljö. Huvudskyddsombudet är även betydande för att utveckla samt samordna det systematiska arbetsmiljöarbetet mellan de fackliga organisationerna och förbundens skyddsombud. Ann-Marie Husbergs roll som ersättare är att stödja men även att kliva in rollen som huvudskyddsombud vid Stefans Nilssons frånvaro. Förtroendeuppdraget löper under tre år från och med första november 2017.

Ersättning till medlemmar efter förhandling

Under våren och sommaren har Officersförbundet och Forsvarsmakten löst ett antal tvister som främst är kopplade till insatsverksamhet samt kompensationerna för dessa.

Officersförbundets kansli har blivit kontaktade av både medlemmar och föreningar eftersom medlemmarna fortfarande inte har fått sina ersättningar utbetalda. Förband där vi vet att utbetalning inte har fungerat är LSS, Ing2, I19, P4, Lv6, F21 samt Helikopterflottiljen.

– Forsvarsmakten har fått gott om tid på sig för att lösa den problematik som har uppstått med utbetalningarna. Vi anser att tiden har runnit ut och vi får lov att se över situationen på nytt om inte utbetalningarna sker omedelbart, säger Mikael Kenttälä, ombudsman på Officersförbundet.

Enligt Forsvarsmakten ska detta vara löst genom att förbanden har blivit kontaktade av Juridiska Staben både muntligt och skriftligt för att förbanden ska verkställa utbetalningarna omedelbart.

Därmed uppmanar Officersförbundet alla berörda, både föreningar och medlemmar att kontrollera så att utbetalning enligt tvistelösningarna verkligen sker.

Vad ska jag göra om utbetalning inte har ägt rum?

Du som medlem ska kontakta den lokala officersföreningen i första hand.

Föreningen ska kontakta HR-chef på förbandet samt Officersförbundets kansli.

Studentrådet inleder hösten med besök på försvarsdepartementet

Officersförbundets studentråd träffade nyligen försvarsdepartementet. Tillsammans med Sacos studentråd diskuterade de inflytande frågor inför stundande värnplikt.

Sebastian Gummesson, ordförande i Officersförbundets studentråd, beskrev under mötet dess arbete samt inflytande inom förbundet. Dessutom betonade han utmaningen som Forsvarsmakten står inför angående personalförsörjningen, problematiken med ingångslön samt att kadettersättning- en är lägre än för en värnpliktig.

– Det är positivt att studentrådet nu har fått en möjlighet att kunna problemformulera direkt till försvarsdepartementet. Förhoppningsvis kan nu departementet

Foto: Försvarsdepartementet

återkoppla direkt i viktiga frågor som exempelvis rör kadetternas ersättning, säger Fredrik Norén, ombudsman på Officersförbundet.

Etablerades 2016

Studentrådet etablerades hösten 2016 med målsättningen att vara en länk mellan kadetterna, förbundet och Forsvarsmakten. De hantarerar ett antal frågor som exempelvis ersättning för kadetter under studietiden, ingångslön samt att kunna

samverka med Sacos studerandenetverk.

Rådet planerar olika aktiviteter och under hösten planeras en weekendkurs för förbundets studerandemedlemmar. Kursens syfte är att öka kadetternas kunskap kring avtal och regler inför en kommande anställning inom Forsvarsmakten. Mer information om kursen kommer inom kort. Kontakta studentrådet på Facebook, Officersförbundets-studentråd.

OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 2/10 2017

Officerare	7 046 (-48)
Specialistofficerare	1 853 (+59)
Soldater och sjömän	4 493 (+34)
Övriga	385 (+48)
Summa	13 777

Förbundet i debatt på SvD: JAS utan piloter flyger inte alls

Utan personal blir det ingen effekt av investeringarna som görs i materiel för att stärka Sveriges försvarsförmåga, skriver Officersförbundets ordförande Lars Fresker.

Äntligen har politikerna kommit ut startblocken! Det är glädjande att många av partierna talar om att det behövs en ökad försvarsförmåga. Det verkar som att verklighetsuppfattningen blir bättre och bättre. Låt mig dock påminna om några saker. Försvarsbeslut 2015 var inte och är inte tillräckligt. Det innebär endast att avvecklingen av förmågan avstannar och planar ut för att efter 2021 ånyo börja nedgå. Med stöd av vad Johan Wiktorin och Kungliga Krigsvetenskapsakademien presenterade 2015 konstaterar jag att grundnivån för en försvarsförmåga innebär en fördubblad armé och marin samt att flygvapnet vidmakthålls med 100 JAS. Det är den nivå som Sverige utifrån sin yta och läge alltid behöver ha. Försvarsbeslut 2015 motsvarar ungefär halva den nivån.

Ingen investeringseffekt utan personal

Det är lätt att fastna i att Försvarsmakten nu med ökat anslag kan vidmakthålla och tillföra materiel och system. För oss som arbetar i Försvarsmakten är det dock glädjande att den senaste uppgörelsen även innehåller fler anställda soldater, sjömän och fler utbildningsplatser för officerare. Utan personal blir det ingen effekt av investeringarna i materiel. Låt mig dock påpeka att det krävs mer än att bara önska ytterligare personal. Det

måste vara attraktivt i alla aspekter att arbeta i Försvarsmakten. Även om det är ett av de bästa jobb man kan ha går det inte att bortse från att lönen och arbetsituationen spelar en avgörande roll för val av yrke.

Orimlig arbetssituation

För det första är det min uppfattning att de underlag som Försvarsmakten redovisat utgår från en alldeles för liten personalram, vilket innebär att den orimliga arbetsituationen kommer bestå.

För det andra är personalkostnaderna som redovisats beräknade utifrån en lönenivå där till exempel lägsta lönen för en soldat/sjömän är 18 000 kronor i månaden och för yrkesofficerare några tusenlappar till. Det är löner som möjligen var attraktiva för fem år sedan. I dag borde lägsta lönen vara minst 20 500 kronor i månaden för soldater/sjömän och 25 000 kronor för yrkesofficerare.

För det tredje måste politikerna inse att en önskan om fler förband om 10 år innebär att rekryteringen av personal måste börja nu. Ska förbanden ha förmåga att verka om 10 år måste personalen vara utbildad och tränad innan dess. Annars har vi endast den förmåga som dagens förband besitter – och som framgått ovan är den otillräcklig.

Det ska därför bli mycket intressant att se om partierna tar höjd för detta när detaljerna i deras förslag efterhand kommer presenteras. 100 JAS utan piloter flyger inte alls, fler brigader utan utbildad och tränad personal har ingen förmåga och så vidare.

Omvärlden lämnade startblocken för flera år sedan och det pågår

en upprustning runt oss. Sverige och våra politiker kom ner i startblocken 2015 och är möjligen på väg upp i färdigställning. Men nu gäller det att lämna startblocken och börja springa ikapp.

Under tiden kommer Officersförbundets medlemmar att utbilda, öva och leverera insatser med det vi har. Men vi kommer inte vara nöjda, ett antal kommer lämna Försvarsmakten i förtid, vakanserna blir

fler och det kommer vara fortsatt svårt att fylla dagens utbildningsplatser och de tillkommande platserna om inte anställningsvillkoren och arbetsituationen blir bättre.

LARS FRESKER

Ordförande Officersförbundet

Detta är en nedkortad version av debattartikeln på SvD. Läs artikeln i sin helhet via länken: www.svd.se/lars-fresker-jas-utan-piloter-flyger-inte-allt

RÖS-skyddat säkerhetsskåp för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP

Säkerhetsskåpet har utvecklats av KAMIC tillsammans med Rosengrens på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda viktig information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information!

KAMIC INSTALLATION AB / EMC • 054-57 01 20 • www.kamicemc.se
GUNNEBO NORDIC AB / ROSENGRENS • 010-209 51 36 • www.rosengrens.se

A PART OF KAMIC COMPONENTS

Förbundet kommenterar budgetpropositionen

20 september lade regeringen årets budgetproposition. Den innehöll den redan kända förstärkningen av försvarsanslaget nästa år med 2,3 miljarder.

– Mer pengar till försvaret är positivt. Vi hoppas att en del av pengarna används till att få upp lägsta-lönerna för militär personal till en skälig nivå. Det är orimligt att de som är beredda att offra sina liv för landet ska ha de lägsta lönerna på svensk arbetsmarknad, säger Lars Fresker, Officersförbundets ordförande, om propositionen.

Inte dölja behovet

Det positiva får dock inte dölja det faktum att försvarets behov är mångdubbelt större. Officersförbundet betonar att Försvarsmakten under flera år har misslyckats att fylla sina utbildningsplatser och att fler anställda än önskat lämnar försvaret. Just nu försöker myndigheten få äldre officerare att inte ta ut pension då de och deras kompetens behövs för att trygga försvarets framtida förmåga.

– Vi vill också påminna om Försvarsmaktens perspektivplanering som tydligt visar att om inte mer pengar tillförs successivt, kommer försvaret att försvagas. Efter många långa år av misskötsel kommer det att kosta att återuppbygga försvaret både vad avser personal, infrastruktur, utbildning och materiel, säger Lars Fresker.

Officersförbundet har nyligen lyft behovet av att fokusera på försvarets personal och se helheten. Läs debattartikeln på sidan 33 i detta nummer.

Treårigt avtal klart för staten

Nu är den sista stora avtalsrörelsen klar. Förhandlingsorganisationen OFR/S,P,O* har i dag tecknat ett nytt löneavtal med Arbetsgivarverket. Det blir löneökningar i nivå med övriga arbetsmarknaden på minst 6,5 procent. Avtalet är treårigt och gäller från den första oktober 2017.

– Vi är nöjda med att ha fått igenom vårt krav på minst 6,5 procent i löneökningar under tre år. För oss är sifferfatta löneökningar en förutsättning för att våra medlemmar ska kunna få en reallöneutveckling. Jag är också stolt att vi med det här avtalet har kunnat förbättra både tjänstepensionsavtalet och personskadeavtalet, säger Britta Lejon, ordförande i Fackförbundet ST.

Vi i OFR/S,P,O är glada att vi nu har samsyn med Arbetsgivarverket om utmaningarna inom staten och hur vi bäst möter dessa. Bland annat när det gäller att lokala parter har möjlighet att reglera villkor vid flytt av myndigheter och krafttagen för att uppnå ett hållbart arbetsliv. Även det fackliga

samarbetet med Seko och Saco-S har fungerat bra och varit avgörande för framgångarna i årets avtalsrörelse.

– Genom att vi nu tecknar ett treårigt avtal får vi stabila förutsättningar för vårt fortsatta arbete med att uppvärdera polisyrket. Jag är därför mycket glad över att vi i dag har lyckats komma överens om ett nytt centralt avtal. Nu fortsätter förhandlingarna med Polismyndigheten, säger Lena Nitz, Polisförbundets ordförande.

– Vi arbetade hårt för att få till ett avtal där vi följer ”märket”. Det innebär, förutom löneökningar på 6,5 procent under tre år, även extra pengar för låga löner. Det är värdefullt för vårt avtalsområde eftersom Försvarsmakten har anställda med väldigt låga löner, säger Lars Fresker, ordförande i Officersförbundet.

Avtalet i korthet:

- 6,5 procent i löneutrymme över tre år
- Lokala parter får möjlighet att teckna lokala avtal vid flytt av myndigheter

• Att föräldralediga inte längre missgynnas i tjänstepensionsavtalet

• Ett bättre personskadeavtal där det inte längre är karens i 14 dagar

För mer information, välkommen att kontakta:

Sofia Johansson, pressansvarig
Fackförbundet ST, 070-314 52 73

Josefine Owetz, pressansvarig
Officersförbundet, 070-654 45 00

Kristina Mäler, pressansvarig
Polisförbundet 070-294 10 30

*OFR/Statstjänstemän, Poliser, Officerare är en förhandlingsorganisation för nio självständiga fackförbund inom statlig sektor som tillsammans organiserar cirka 100 000 anställda. Medlemmarna finns inom Fackförbundet ST, Polisförbundet, Officersförbundet, Lärarförbundet, Vårdförbundet, Försvarsförbundet, Tull-Kust, Reservofficerarna och Ledarna.

Förhandlingarna är över

De centrala förhandlingarna är över. Men nu tar nya förhandlingar vid och vi kommer i närtid att lämna över våra yrkanden till Försvarsmakten gällande RALS 2017-2020.

Det är nu det intensiva förhandlingsarbetet på riktigt tar fart och här spelar det centrala avtalet stor roll för hur mycket som kan för-

handlas fram gentemot arbetsgivaren. Utöver förhandlingarna med Försvarsmakten kan nu också förhandlingarna vid övriga myndigheter till exempel FHS och FMV påbörjas.

Ett antal områden ska förhandlas, men en absolut fokusfråga kommer fortsatt att vara höjda lögnivåer till det militära yrket, både som soldat/sjöman och officer.

– Våra medlemmar har mycket låga löner, så därför kommer vi fortsätta att förhandla om lägstalöner. Vi ser att det centrala avtalet möjliggör att förhandlingarna om nya löner även i år bedrivs på förbandsnivå och det är bra för våra medlemmar, säger Susanne Nyberg, förhandlingschef på Officersförbundet.

CLP
SYSTEM AB

Nya förslag till ledamöter till förbundets styrelse

Som svar på remiss två har det sedan juni inkommit fler och nya förslag till ledamöter till förbundets styrelse. Nu ligger remissrunda tre ute och det är av stor vikt att alla officersföreningar skickar in sina svar.

Den 14 till 16 november 2017 är det dags för förbunds möte där bland annat en ny styrelse ska utses. Det är valberedningens uppgift att ta emot nomineringar och presentera inkomna förslag på både nya och gamla ledamöter. Förslagen har inlämnats i omgångar och detta är den tredje omgången, som nu inväntar föreningarnas remissvar.

Än finns tid att nominera

Det finns fortfarande tid till att nominera, men detta är den sista remissomgången. Sista nomineringsdag är den 20 oktober. Du kan nominera kandidater till alla uppdrag inom styrelsen:

- Förbundsstyrelsen (presidie, ledamöter och suppleanter).
- Revisorer (ordinarie och suppleanter).
- Ersättningskommittén (ordförande, två ledamöter och två suppleanter).
- Förslag på namn till valberedningen (ledamöter och suppleanter).

Vill du nominera?

Vill du som enskild medlem nominera en kollega måste du lämna ditt förslag till din förening eftersom det är officersföreningar som nominerar kandidater. Valberedningens uppdrag är att presentera en styrelse av fackligt kunniga personer som med olika bakgrunder och kompetenser kan bidra till förbundet och medlemmar.

Läs mer om valberedningen, nomineringar, remiss tre med mera på vår hemsida: officersforbundet.se

Arbetstids- och rörlighetsavtal

Under oktober och november kommer förbundet tillsammans med den partsgemensamma arbetsgruppen att utbilda över 3000 personer i de nya avtalen.

Det betyder att du som medlem kommer att kunna få mer informa-

tion om vad som avtalsmässigt kommer att gälla från första januari 2018. Kontakta din listförhandlare eller förening i slutet på november för att få veta mer om vad som gäller för just dig.

Är du nyfiken redan nu så hittar du avtalen på vår hemsida: officersforbundet.se

VAPENVÅRD

FORDONSTEKNIK

KRIMINALTEKNIK

At your service!

CLP System AB
Ritarslingan 5,
S-187 66 Täby

Telefon: 08 - 732 44 05
E-mail: info@clp.se
Internet: www.clp.se

28 motioner till Förbundsområdet

Du som medlem har möjlighet att lämna motion till Officersförbundets förbundsområde 14 till 17 november. Förbundsområdet genomförs regelbundet med några års mellanrum för att besluta om förbundets inriktning de kommande åren. I år har 28 motioner inkommit. Färre än till förra förbundsområdet, sannolikt på grund av att året varit väldigt verksamhetsstängt.

Deadline för att lämna motioner var 14 augusti. Men den allra sista chansen att väcka nya ärenden har delegater från officersföreningarna under det så kallade "påverkanstorget" under förbundsområdet. Har du någon fråga du tycker borde väck-

as, men där du inte hunnit skriva motion: ta kontakt med din officersförening eller direkt med någon av dina delegater till förbundsområdet. Ett urval av de inkomna motionerna presenteras nedan.

Mer information om förbunds-

mötet hittar du på <https://www.officersforbundet.se/forbundsmote-2017/>

Där kan du även läsa samtliga inkomna motioner.

Slopa försvarsgrenstillhörighet i presidiet

Två officersföreningar har föreslagit (motion fem och sex) att kraven på att styrelsens presidium ska innehålla representanter från de tre försvarsgrenarna ska strykas. I dag fastslår Officersförbundets stadgar

att förbundsordförande, samt förste och andre vice ordförandena ska representera de tre försvarsgrenarna.

Motivet som anförs i motionerna är att det är en högre rörlighet mellan försvarsgrenarna i dag, samt att ett antal personer jobbar på oberoende förband, skolor eller centra. Valberedningens uppgift är redan i dag tillse att förbundsstyrelsen är representativt sammansatt och att beakta att försvarsgrenarnas och övrigas intressen finns beaktade i nomineringarna.

One Partner for all Missions

FÖRBUNDSMÖTE 2017

Styrelsen har föreslagit förbundsmötet att bifalla motionen.

Öka förbundets förhandlingskraft visavi Arbetsgivarverket

Amfibieregementets officersförening (OF AMF) har motionerat om att Officersförbundet bör ”utveckla och utvidga” sin förhandlingsverksamhet på den så kallade ”centrala nivån,” det vill säga då Officersförbundet förhandlar visavi det statliga Arbetsgivarverket.

Motivet som anförs av OF AMF är att man anser att Försvarsmakten blivit mindre benäget att agera självständigt utifrån de behov som

myndighetens unika verksamhet ställer. Därför krävs, menar OF AMF, att det i högre grad än tidigare, tas höjd för militära krav på den centrala statliga förhandlingsnivån.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsmötet att bifalla motionen.

Höjd ersättning för FM-dygn på helger

I det arbetstidsavtal som träder i kraft första januari 2018 införs ett nytt så kallat Försvarsmaktsdygn som är tänkt att ersätta nuvarande övningsdygn och det som ofta kallas insatsarbetstid i nuvarande avtal. En motionär anser att det borde ut-

betalas en högre ersättning för FM-dygn som infaller under en helg.

Förbundsstyrelsen bifaller motionen och svarar att nuvarande avtal ska utvärderas efter att det nyttjats en tid och att frågan om ersättning för helgdygn då kommer att tas upp.

Friskvårdsbidrag även på fritiden

En motionär föreslår att Officersförbundet ska verka för att alla anställda ska erhålla ett friskvårdsbidrag som, liksom hos civila arbetsgivare, kan nyttjas även på fritiden. Detta då somliga anställda

inte uppfattar sig hinna med att träna på arbetstid, eller inte kommer åt avsedda lokaler då.

Förbundsstyrelsen föreslår förbundsmötet att avslå motionen. Detta motiverar förbundsstyrelsen med att fysisk träning är en del av arbetsuppgifterna och ska genomföras på arbetstid. Förbundsstyrelsen menar att om man antar denna motion kan det bejaka uppfattningen att träning inte ska ske på arbetstid, utan på annan tid, vilket man inte anser att Officersförbundet ska bidra till.

FORCE PROTECTION IS OUR MISSION.

Rheinmetall Defence är en komplett leverantör och levererar system och kompetens inom områdena:

- Transportfordon
- Bärgningsfordon
- Reparations- och underhållsfordon
- Stridsutrustning
- Artilleri- och granatkastarammunition
- Stridsvagnsammunion
- Specialammunion
- Stridsvagnar och stridsfordon
- Indirekta eldsystem
- Ledning och samband
- Simulering och träningsutrustning
- Logistiklösningar

För mer information: www.rheinmetall-defence.com

VALBEREDNINGENS REMISS T

Valberedningens tredje remiss är nu utsänd. Valberedningen vill ha synpunkter senast den 20 oktober. Här presenterar sig de nominerade. Förbundsmötet genomförs den 14 till 16 november.

LARS FRESKER, I19

Nominerad till förbundsordförande.

Jag tillhör I19, Boden men har under de senaste sexton åren varit ordförande för Officersförbundet.

Den viktigaste frågan för mig i dagsläget är personalförsörjningen till Försvarsmakten. Personalen är Försvarsmaktens viktigaste resurs och måste hanteras utifrån det. Utan personal spelar det ingen roll hur många flygplan, korvetter eller stridsvagnar vi har, det blir ingen operativ effekt av bara materiel. Lika viktigt som det är att öka yrkesofficersrekryteringen är det att inte slå sönder det bra system med kontinuerligt, och tidvis, tjänstgörande soldater och sjömän som har byggts upp sedan plikten lades vilande. Att vi åter nyttjar plikten som metod för att säkerställa förbandsvolymerna får inte innebära att vi avvecklar det professionella försvar som nu börjat hitta sina former. I det arbetet spelar höjningen av de lägsta lönerna i Försvarsmakten en avgörande roll. Lönerna måste höjas till en rimlig nivå för ALL militär personal.

Foto: Cecilia Larsson Lantz

MARIA VON BELOW, LSS/F21

Nominerad till andre vice ordförande.

Jag har min bakgrund i Flygvapnet inom STRIL-funktionen. Viktig fråga för mig under kommande period är att fortsätta arbetet med att få någon ordning på lönebildningen. Lågstälönerna får inte vara så låga att de inte går att leva på utan att man samtidigt får olika tillägg, och det måste löna sig att vara en duktig och driven chef och/eller medarbetare.

Medlemsrekrytering är en viktig fråga för att den svenska modellen ska fungera så att vi med hög facklig organisationsgrad i ryggen kan föra fram vår röst med kraft!

Jag ser med oro på att det i och med det allt högre trycket i verksamheten blir svårare och svårare att få medlemmarna att engagera sig i till exempel styrelsearbete, medlemsmöten och årsmöten ute på föreningarna. Det är förmodligen inte ett tecken på ointresse att man väljer att stanna sitt engagemang vid att endast vara en betalande medlem, men det är svårt att ta tid för fackligt arbete när man knappt hinner med sina vanliga arbetsuppgifter. Fackligt arbete måste få vara en naturlig del i en anställning, det vinner både anställda och arbetsgivare på.

Foto: Cecilia Larsson Lantz

KARL-JOHAN BOBERG, AMF1

Nominerad till förste vice ordförande.

I Sverige har vi en tradition av att våga upplysa chefen om när han eller hon är nära att springa fel. Den svenska arbetsmarknaden bygger på förtroende för medarbetarna. Vår uppdragstakt bygger på förtroende. Det är utifrån de grundklossarna som det fackliga systemet är byggt och det är något jag kämpar för att vi ska få behålla.

Alltför ofta så brister respekten för ingångna avtal och regler i dag i Försvarsmakten. Det är inte acceptabelt! De anställdas klokskap negligeras i arbetsgivarens iver att effektivisera och "springa snabbare".

Min bestämda uppfattning är att om det finns det regler och avtal så följer man dessa. Försvarsmakten borde som statlig myndighet vara en föregångare. Tyvärr är det inte så!

Om något är förlegat eller opraktiskt får man ändra detta genom att förhandla och göra nya överenskommelser med stöd av sin främsta resurs – personalen. Här är Officersförbundet villigt att, i varenda fråga, diskutera och komma med bra idéer. Vi blickar framåt med stor öppenhet och flexibilitet utan att ge avkall på ordning och reda.

Foto: Cecilia Larsson Lantz

HÅKAN JANSSON, I19

Nominerad till ledamot.

Jag vill ha ert förtroende och fortsatt stöd för att arbeta vidare med att förbättra anställningen i FM för alla våra medlemmar. Ett steg i taget och med en tydlig riktning som ges av medlemmarna till föreningen och av föreningarna till förbundet. Vi möter en motpart som är betydligt mera enveten i sin strävan att hålla nere kostnaderna, inte minst personalkostnaderna och då krävs det att vi vet vad vi vill och alltid försöker ligga steget före. Något vi bara kan göra med er hjälp.

Till vardags tjänstgör jag i Boden med placering på I 19 och rötter inom Artilleriet, även om jag just för tillfället förkovrar mig inom "Skydds- och anläggningsteknik" som elev vid ManE på Karlberg. Fackligt har jag ett långt engagemang både lokalt och centralt, där det centrala engagemanget gett mig både goda kontakter och omfattande möjligheter att ta del av vardagens viktiga frågor inom såväl Marinen som Flygvapnet. Jag vill att vi tillsammans fortsätter att arbeta för att ta tillbaka en del av det initiativ som vi förlorat genom en tydligare arbetsgivarpolitik från Arbetsgivarverket och rakt ner i de statliga myndigheterna. Vi måste bibehålla och stärka det fackliga inflytandet för en välmående arbetsplats bygger på motiverade och trygga arbetstagare som känner att de kan påverka sina vardagsfrågor på arbetsplatserna.

Foto: Privat

ILL NY FÖRBUNDSSTYRELSE

JACOB ROMLIN, LSS

Nominerad till ledamot.

Är fackligförtroendeman på 60 procent, resten av tiden arbetar jag med flygstridsledning. Har bakgrund i både luftvärnet och pansartrupperna. Villkorsfrågor som arbetstid, rörlighet och arbetsmiljö är frågor jag brinner för. Än i dag, flera år efter att soldater blev anställda med samma villkor som officerare, behandlas soldater som andraklassens anställda; detta får vi aldrig acceptera. Många medlemmar kan i dag inte avtalen tillräckligt bra för att tillämpa det på ett korrekt sätt. Jag önskar att kunskapen om våra avtal var så hög att vi aldrig behöver tvista igen på avtalsbrott. Jag tycker att Officersförbundet tydligare ska visa sitt stöd till de medlemmar som är officerare och framförallt chefer med personalansvar, det är lätt att glömma bort att många av dem vi förhandlar med är våra medlemmar.

Jag vill att Officersförbundet blir en tuffare part i allt från förhandlingar till tvister. Jag vill att vi ska bli det självklara valet för alla officerare, gruppchefer, soldater och sjömän.

Foto: Privat

KRISTINA LUNDSTRÖM, TRÄNG R

Nominerad till ledamot.

Jag valde att öka mitt fackliga engagemang när jag upplevde att balansen mellan arbete, hälsa, familj började bli ett problem för allt fler. Obalansen mellan uppgifter och resurser är reell i dag. Sannolikheten att uppgifterna blir färre framöver är liten. Utbildningsplatser står tomma för både rekryter och kadetter. För att se var vi kan bidra behöver vi förstå varför attraktionskraften är lägre än förväntat och varför vi tappar många värdefulla kompetensår i form av onödiga avgångar. Jag tror att medarbetare som löser ålagda uppgifter med ett tillfredsställande resultat utan bekostnad av den egna hälsan/familjen i grunden är rekryteringsfrämjande.

Jag brukar säga att "ingen ska behöva gå till jobbet med en klump i magen". Om arbetsmiljön som vi omges av varje dag skulle ses mer som en naturlig del och inte som ytterligare en pålaga så tror jag att vi skulle få fler välmående arbetsplatser med färre klumpar i magen.

Allt hänger ihop och jag valde att börja där jag stod. Det känns hedrande att få förfrågan om att fortsätta jobba för den militära personalen genom Officersförbundets styrelse.

Foto: Privat

Syntell satsar i Norge och startar ett nytt affärsområde.

Syntell har nyligen presenterat två nyheter. Dels en satsning i Norge och dels uppstarten av ett nytt affärsområde.

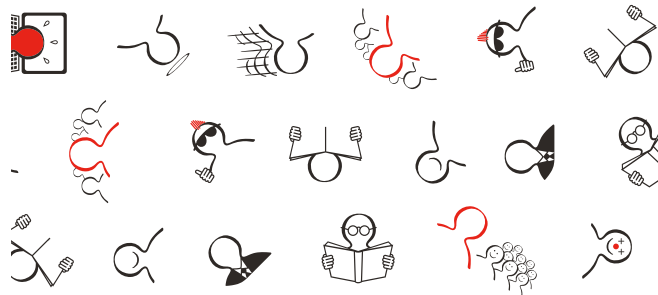
Sedan ett par månader tillbaka har vi påbörjat en strategisk satsning i Norge med syfte att expandera kraftigt under 2018. Vi har varit verksamma i Norge sedan 2010 och omsättningen har under åren växt till att innevarande år omfatta ca 10% av Syntells verksamhet. Vi har i dagsläget kunder inom försvar och försvarsindustri och ser stora möjligheter att bredda verksamheten inom försvarssektorn samt transportsektorn. Satsningen ligger inom ramen för vår övergripande ambition att vara ledande i Norden inom Systems Lifecycle Management (SLCM).

Med vår bakgrund i system- och processutveckling har Syntell mer och mer kommit in på arbetsätt och organisationsutveckling. Detta ledde till att vi vann ett ramavtal med Kammarkollegiet inom verksamhetsutveckling. Vi ser en stor potential och möjlighet för Syntell att bli en aktör som hjälper både privata- och offentliga organisationer att utveckla sin verksamhet och förmåga att realisera nyttor, att skapa effektiva arbetsätt, och inte minst på den digitala resan som många organisationer jobbar med idag.

Vill du veta mer om hur Syntell kan hjälpa din organisation, kontakta oss på info@syntell.se eller på telefon 08-660 02 80.

Lika!

Eller olika...

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler lika olika kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso AB | 08 - 672 07 80 | info@milso.se | www.milso.se

FÖRBUNDSMÖTE 2017

MATS THURESSON, 3. SJÖSTRIDSFLOTTILJEN

Nominerad till ledamot.

Jag tjänstgör som fackligt förtroendevald på 3. sjöstridsflottiljen och är ledamot i Kustflottans officersförening.

Försvarsmakten måste inse att vi behöver mer personal. Personalbristen gör sig allt mer påmind ute på förbanden, att öka anslagen och öva mer med den befintliga personalen är inte en lösning på lång sikt. Vi behöver fler medarbetare på alla nivåer, antalet som söker till officersutbildning behöver bli fler och de som redan är anställda måste trivas och stanna kvar. Detta skapar vi genom bra villkor med en förutsättning att kombinera arbetet med familjelivet samt ett hållbart arbetsliv ända fram till pension.

Jag tycker en viktig fråga är att säkerställa respekten för svenska modellen, där vi kan förhandla fram bra avtal och villkor samt att ingångna avtal respekteras och följs.

Jag vill att Officersförbundet ska vara det naturliga alternativet för militär personal, medlemskapet ska även ge ett mervärde för individen till exempel i form av möjlighet att teckna bra försäkringar till ett rimligt pris.

Foto: Privat

KLAS HELLSTRÖM, AMF 1

Nominerad till ledamot.

Jag tjänstgör som instruktör vid Amf 1:s utbildningsavdelning och har sedan 2010 varit aktiv i OF Amf där mitt huvudfokus har varit löner och anställningsvillkor.

För mig är lönen en av de viktigaste frågorna som jag vill att Officersförbundet ska driva då det i dag är alldeles för många som slutar på grund av för låg lön, framför allt inom soldatskrået, de som är tänkta att personalförsörja resten av FM och bli framtidens yrkesofficerare.

Den andra frågan som jag brinner för är anställningsvillkoren, jag upplever i dag en skillnad mellan de som genomför verksamheten på lägre nivå och de som fattar besluten på högre nivå. Framförallt hur avtal ska tolkas i olika avseenden. Jag upplever att FMs syn är tudelad och att det behövs återfås en gemensam bild av om varför vi finns och den verksamhet vi bedriver.

Foto: Privat

GABRIEL BRIS, FMTM

Nominerad till ledamot.

Jag har bakgrund som flygtekniker men jobbar i dag på Försvarsmaktens tekniska skolor i Halmstad. Jag tycker det är viktigt att träffa medlemmar även utanför mitt eget förband. I nuläget ansvarar jag för styrelsens kontakter med föreningarna på Amfibieregementet och P7 vilket jag tycker är väldigt givande då det breddar mina perspektiv.

Jag hoppas att jag, om jag blir vald, får fortsätta arbetet med att Officersförbundet ska tuffa till sig. Förbundet är både ett yrkes- och ett fackförbund och jag kan väl ibland känna att det blir för mycket yrkesförbund på fackdelens bekostnad. Jag vill att Officersförbundet ska agera mer som ett fackförbund. Med detta sagt tycker jag också att samverkan är jätteviktig. Det är genom att konstruktivt lyfta personalens syn på olika frågor som vi på sikt når dit vi vill med bättre villkor och en arbetsmiljö i balans för den militära personalen. Vi ska inte aktivt söka konflikt med arbetsgivaren utan endast nyttja det om alla andra medel för att värna personalen verkligen är uttömda.

Foto: Privat

ULF HASSGÅRD, HKV

Nominerad till ledamot.

Den enskilt viktigaste frågan för mig är att se till den enskilde medlemmens behov, såväl inom den lokala officersföreningen som inom förbundet. I detta arbete måste vi ständigt bevaka att gällande avtal följs och ta konflikten i de fall arbetsgivaren bryter mot dessa.

De erfarenheter och den klokhet som finns bland våra medlemmar måste tas tillvara av Försvarsmakten, framförallt i de utmaningar vi ser framför oss. Dessa utmaningar utgörs främst av brist på officerare, förändringar i ledningsstrukturer och organisation samt ett försämrat säkerhetspolitiskt omvärldsläge.

Som facklig organisation måste vi bevaka att den militära professionen inte urvattnas. Vi får inte hamna i ett läge där vi leds av personer som saknar en gedigen militär bakgrund. Bra lön och goda anställningsvillkor utgör grundläggande behov för oss alla. Enligt min mening är dessa de viktigaste verktygen för att hantera utmaningarna.

Foto: Privat

MAGNUS JOHANSSON, LED R

Nominerad till ledamot.

Jag tjänstgör i dag som facklig förtroendeman på heltid och Ordförande OF Enköping. Den viktigaste frågan är att fortsatt hävda officersyrket och den militära professionen. Ingen kan hantera den frågan bättre än vi. Officersprofessionen ska värnas och inte urholkas.

Vi som facklig organisation ska också arbeta med samverkan, personaltjänst och arbetsmiljö. Det är genom samverkan som verksamhet ska bedrivas inom alla nivåer, det ger förståelse för varandras frågor och bidrar till en positiv personaltjänst där arbetsgivare och anställd vet vilka krav som ställs på varandra. En fungerande personaltjänst ger en positiv arbetsmiljö. Vi som facklig organisation ska verka aktivt och vara pådrivande för en arbetsmiljö där det är balans mellan uppgifter och resurser. Vi ska tillvarata medlemmarnas intresse och verka för att våra avtal är bland de bästa på marknaden, men också enkla att använda. Officersförbundet ska vara den naturliga medlemsorganisationen för all militär personal

Foto: Privat

DAVID LINDBLOM, P4

Nominerad till ledamot.

Jag vill att Officersförbundet fortsätter att arbeta hårt inom området lönebildning, löne-revisionsarbetet men också ökar sin påverkan och inflytande vid lön under pågående anställning och lön vid nyanställning.

Lönebildning och lönesättningen inom försvarsmakten måste visa att personalen är Försvarsmakten! Investeringar i medlemmarnas löner och kollektivavtal är just investeringar och en förutsättning för att bibehålla och rekrytera Officerare och soldater.

Våra Specialistofficerare behöver ges reella möjligheter till en löneutveckling under pågående anställning som bygger på utökad kunskapsdjup.

Andra viktiga områden är balans mellan uppgifter och resurser, organisation och bemanning och samverkan som arbetsmetod. Här skall Officersförbundet fortsätta att vara aktiva, konstruktiva och hjälpa försvarsmakten till förnuftigare och bättre beslutsunderlag och beslut

Officersförbundet skall fortsätta att vara det naturliga valet som fack och yrkesförbund för militär personal.

Foto: Privat

JOHAN HAMLIN, LIVGARDET

Nominerad till ledamot.

Har ej haft möjlighet att inkomma med underlag.

FÖRBUNDSMÖTE 2017

MIKAEL VINDE, SJÖSTRIDSSKOLAN

Nominerad till ledamot.

Jag tjänstgör som planeringsofficer på Sjöstridsskolan och är fackligt förtroendevald som ordförande i Marinbasens & Sjöstridsskolans Officersförening.

Försvarsmakten har svårt att rekrytera och behålla sin personal. Orsakerna till detta är flera. Försvarsmakten har en förhållandevis låg attraktivitet som arbetsgivare och ännu lägre ingångslöner.

Dessutom lever vi med ett tvåbefälssystem sedan nästan ett decennium tillbaka, men trots tiden som förlutit är specialistofficerssystemet fortfarande inte färdigt.

Pensionsavgångarna de närmaste åren kommer bli en svår belastning för ett redan dåligt personalläge i Försvarsmakten. Riskerna med personalbristen, som jag ser det, är flera. Dels risk för att den militära professionens särställning hotas, men även fara för ytterligare förskjutning av balansen mellan arbetsuppgifter och resurser.

Sammanfattningsvis ser jag många utmaningar och svårigheter för Försvarsmakten och dess arbetstagare de kommande åren, därmed är också behovet av en ansvarstagande och stabil facklig motpart given.

Foto: Privat

HANS LUNDGREN, HELIKOPTERFLOTTILJEN

Nominerad till ledamot.

Jag tycker att implementeringen av nya arbetstidsavtalet är jätteviktigt. Främst att få FM att tillämpa det som parterna har tänkt.

Tidigare har det funnits olika uppfattningar hur man skulle tillämpa nuvarande avtal mellan Officersförbundet, HR-C och Insatsstaben med flera. Tvister kopplat till tillämpningen har tagit mycket kraft och tid för både lokalföreningarna och kansliet.

En annan viktig fråga för mig är att vi snarast får upp lägsta lönelöner i nivå med våra yrkanden inför Rals 2017, minst 20500 kr för GSS/K samt 25000 kr för yrkesofficerare. Vi måste stoppa utflödet av våra yngre kollegor. Alla slutar inte för lönen men den är en bidragande orsak för många att ta steget utanför FM.

Mina känsla just nu är att vi tappar allt fler som är födda på 80- och början på 90-talet. Med stora pensionsavgångar framöver samt bristen på tillräckligt många sökanden in till FM riskerar organisationen en större systemkollaps om några år om inte stora förändringar görs i personalspåret.

Foto: Privat

Skärmningsteknik

- Avlyssningssäkra mötesrum.
- RÖS, EMP, HPM-rum för datasäkerhet med kontorsmiljö.
- Skärmningsmaterial för egenmontage: Dörrar, fönster, absorbenter, ferriter, filter, packningar, skärmväv.
- Skärmade lådor/skåp för RÖS, EMP, HPM-skydd
- Nyckelfärdiga dämpade mätthallar.

HELSINGBORG
Box 13060, 250 13 Helsingborg
042-23 50 60

STOCKHOLM
Centralvägen 3, 171 68 Solna
0727-23 50 60

emp-tronic.se, info@emp-tronic.se

THE COMPLETE BREACHING SYSTEM

LAW ENFORCEMENT • MILITARY • RESCUE

Monteringsramar
för dörrar

Container system

Träningsdörrar

"Varje sekund är dyrbar
när liv står på spel"

SET Breaching System är idag Nordens största leverantör av forceringsutrustning till räddningstjänst, polis och militär. Som enda företag i branschen erbjuder vi ett helhetskoncept med verktyg, träningsdörrar och utbildning.

Välkommen att kontakta oss
för ytterligare information.

Tel: Lars 0703-979073
info@setools.se
www.setools.se

OF Ä höstmöte

Tisdagen den 7 november 2017 är det dags för OF Ä höstmöte på Militärsällskapet, Valhallavägen 104.

Program

16.30

Samling på Militärsällskapet för kamratlig samvaro, BIO

17.30 (cirka)

Höstmöte och föredragning av Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg, "Hemvärnet i dag och i framtiden"

18.45 (cirka)

Gemensam middag

- Förrätt med öl
- Varmrätt med vin
- Kaffe och kaka

Pris: 300 kr (subventionerat pris)

ANMÄLAN

Anmäl dig till höstmötet genom att betala in 300 kronor till OF Ä plusgirokonto 60 90 10-4.

Senast måndagen den 30 oktober ska avgiften vara kassören tillhanda.

Glöm inte att notera ditt namn på blanketten.

Vid avbokning efter sista anmälningsdag återbetalas inte anmälningsavgiften.

Är du sent ute går det också bra att senast 1 november ringa/mejla till klubbmästaren, Rolf Olsson, mobil 070-517 21 89, e-post: rolf.olsson@bahnhof.se

OF Ä MEDLEMSINFORMATION

OF Ä har till ändamål att organisera tidigare aktiva pensionsavgångna medlemmar och för dem bevaka

- Pensionsavgångna officerares ställning och inflytande
- Främjande av försvarsintressen
- Sociala och kulturella frågor i övrigt.

Att bli och att vara medlem

Du som går i pension kan kvarstå som medlem i Officersförbundet, få Officerstidningen, behålla förbunds-försäkringarna till 67 års ålder och även byta föreningstillhörighet till OF Ä. Anmäl till Officersförbundets kansli – medlemsregistret (se nedan) om du vill byta till OF Ä. Medlemsavgift i OF Ä är för närvarande tre kronor per månad. Meddela gärna eventuell adressändring direkt till medlemsregistret.

Officersförbundets medlemsregister

Postadress: Box 5338, 102 47 Stockholm.

Besöksadress: Sturegatan 15.

Telefon: 08-440 83 30.

OBS telefonstängt onsdagar och fredagar

OBS! Ingen annan kallelse utöver denna utgår för höstmötet!

VARMT VÄLKOMNA – STYRELSEN för OF Ä

Problemen HOPas för officersutbildningen

2017 avses bli sista året som Stabsutbildningen (SU) vid Försvarshögskolan (FHS) genomförs. Denna kurs har inom armén burit många namn genom åren. Oavsett namn har syftet kort och gott varit: att skola kaptener in i hanterandet av högre förband – för armén främst brigad.

Foto: Charlötte Pettersson – FMV

I och med att SU avvecklas anses Högre stabsutbildning också behöva stöpas om och heta Högre officersprogram (HOP). Oavsett namn är syftet kort att skola majorer in i hanterandet av högre förband, gemensamma operationer och planering vid kris och krig – då med insikt i strategi och säkerhetspolitik. Man skulle kunna tro att HOP då skulle bli någon kurs längre, men istället synes HOP bli lite kortare? Vidare synes innehållet vridas bort från professionsutbildning till mer att läsa och skriva akademiska texter. ”Bäva månne fienden!”

Förflackad ledarkompetens

Då antalet förband under 2000-talet radikalt minskade och likaså övningsverksamheten, har kraven på visad ledarkompetens förflackats. Då SU avvecklas vid FHS, innebär det att Försvarsmakten måste genomföra denna i egen regi (som gjordes förr).

Risk finns att det anses att officeren genom tjänstgöring mellan Officersprogrammet (OP) (Karlberg) och HOP tar till sig motsvarande kompetens som gavs vid studier på SU. Detta är naturligtvis fullt möjligt, men då måste ett system med inträdesprov införas för HOP (så gjordes innan dagens SU på 1960-talet blev obligatorisk). Kompletterat med intyg över att den sökande har uppvisat gott ledarskap på slagfältet/övningsfältet.

Fast tvivel kan födas kring vilken syn som råder på utbildningen av officerare. Vissa uttalanden kan göra även en luttrad officer mörkrädd: Någon gång under åren innan OP – Officersprogrammet – tre års studier vid Karlberg startade, så klagade folk ur arbetsgruppen

att den nya officeren INTE ska vara överutbildad?! Detta är nog det mest korkade jag någonsin hört. Haken var – och är – att sagesmannen menade allvar. Här kan spåras en tro att detta blir billigare – varför utbilda alla i att... Detta är en vansinnig tanke! Hur i nutid veta vad off X hamnar i för situation om Y är på slagfältet, vid en stor skogsbrand, vid räddning av folk i havet då en färja sjunker...

Vår doktrin säger: Alla ska förstå minst två steg upp och två steg ner. Således ska en stabsofficer i en brigadstab ha god förståelse för kompanichefens situation och behov av stöd, liksom att också förstå högre chefs beslutssituation.

Att leda är att utbilda

Nästa uttalande av en officer vid FHS, vilken just arbetar med programmen för OP och HOP, våren 2017 vid ett samtal. Han klagar med emfas; en fänrik som tagit yrkesexamen efter tre år på OP ska *inte* kunna trupputbilda! Det gör specialistofficer. Åter syns hur ett antal personer ser yrket som ett exellark. Bara kunna exakt det som befattningen kräver, inget annat. Hur kan någon tro att en fänrik inte ska kunna utbilda individer eller trupp? All ledning av individer och förband inrymmer också mer eller mindre utbildning. En överste som leder en fältövning behöver ju just denne kompetens. Ska översten då före sin första dito gå en kurs? Mycket bättre då är att alla på OP, utöver taktik och teknik, tränas i att utbilda – i att leda – i att planera.

FM synes vilja dra ner på kostnaderna för att utbilda och träna offi-

cerare – hoppas jag har fel. FM glömmer då att personal med hög och bred kompetens är den viktigaste resursen.

Officersyrket har många år av beprövad erfarenhet att luta sig mot. Det har visat sig att yrkets progression mår bäst av individen tilläts att LEDA; således att steg för steg lära sig att leda och samordna några individer – en grupp – en pluton – ett kompani – en bataljon – högre förband. Officersyrket kan

inte tentas av ämnesvis, till exempel genom att tenta av Taktik under OP. De som pläderar för detta visar i handling att de inte förstår, eller vill förstå, yrkets karaktär: Att planera och att leda väpnad strid – att sända kamrater i döden – att vara statens politiska våldsmedel med rätt och skyldighet att döda. Taktik innebär att välja medel – metoder – tillvägagångssätt i ständigt växlande situationer, med oklart underlag om läget.

Officersyrket är såväl teoretiskt som synnerligen praktiskt. Yrket behöver ”praktiska teoretiker eller teoretiska praktiker”, båda är önskvärda egenskaper. Satsar du på endast den ena och svälter ut det andra, kommer du också att svälta ut officerskårens samlade förmåga att lösa den ålagda kärnuppgiften.

ARNE BAUDIN
övt (PA)

Envis!

Eller målmedveten..

Milso erbjuder Teknik-, Lednings- & IT-tjänster inom försvarsområdet. Våra uppdrag handlar om allt från Gripen, helikoptrar och telekrig till stridsfordon och materiel för markarenan.

Vi har plats för fler målmedvetna kollegor!

Är du en av dem?
– Hör av dig!

Milso
Man in the loop solutions

Vi måste återta officersyrket!

En av anledningarna till att få söka officersprogrammet kan vara att soldater och sjömän sett att det allt mer är specialistofficerarna som deltar i militär verksamhet. Officieren administrerar, skriver jägarofficieren Joel Nilsson

Med anledning av officerstidningens inlägg "Officersrekrytering debatteras i Almedalen" kände jag ett behov av att kommentera dess innehåll i egenskap av "Första linjens chef" och löjtnant i armén.

Inlägget handlade i stort om att Officersförbundet deltagit i ett seminarium som avhandlade hur fler kan lockas att söka officersyrket och främst med betoning på problemet att rekrytera sökanden till officersprogrammet vid FHS med riktning mot nivån Taktisk officer, OF1.

Ni kan läsa inlägget själva på sidan 29 i nummer 5 2017, men min sammanfattning av artikeln är att ingen förstod varför inte fler sökte yrket då det var så mångfacetterat med så många fördelar. Bland annat skulle arbetsmiljön vara olika och spännande såsom att

leda en pluton i norrländsk myrmark. tävla i militära OS, hantera stupade kamrater i strid, och så vidare.

Andra skäl till dålig rekrytering till OP, till skillnad från specialistofficersprogrammet, skulle vara dåliga löner, att förbanden rekryterar tillbaka kadetterna till lockande befattningar, samt att rekryteringen måste riktas om till andra eller nya målgrupper.

Mycket paper, lite strid

Varierande arbetsmiljöer, förmåner och mångfacetteringsegenskaper må vara bilden av yrket, men enligt mig, något som är långt ifrån rättvisande i dag. När jag utvärderat mina första år som taktisk officer kan jag konstatera, att en mer rättvisande bild av yrket i min kategori är möten, budgetansvar, redovisningar av ledighetssaldon, attestering i PRIO, kontakter mot GSS/T och RO, medarbetarsamtal och lönerrevision, arbetstidsplanering, omplanering av arbetstid på grund av sent inkomna uppgifter, kontakter mot HR Direkt i olika personalärenden, anställningsadminis-

tration, korrigeringar av soldatens felknappningar i Prio bokningar av resurser, resor, logi, ja ni hör...

Sammanfattat är bilden av taktikern att denna är en administratör eller assistent åt soldaten rent ut sagt, som samtidigt åläggs att vara chef och ha allt ansvar för allt ifrån arbetsmiljölagar till arbetsrätt och ekonomiansvar. Sedan ska Försvarsmakten lansera nästa nya värdegrundssatsning som kallar till seminarium eller utbildningar, skrivelse-system Vidar, nya sätt att knappa måltidsersättningar i Prio, you name it. Inget fokus i vardagen ligger på saker som gör mig eller mina soldater farligare för fienden, som äldre kollegor brukar säga.

Lätt att hoppa av

Jag tror, i min unga naiva syn, att anledningen till varför soldater inte söker OP, är för att de har jobbat på en arbetsplats som har taktiska officerare och sett hur deras arbetsvardag ser ut. Specialistofficieren står på skjutbanan och åker på kurser, Löjtnanten är gråhårig vid 27 års ålder och lämnar aldrig befälsrummet.

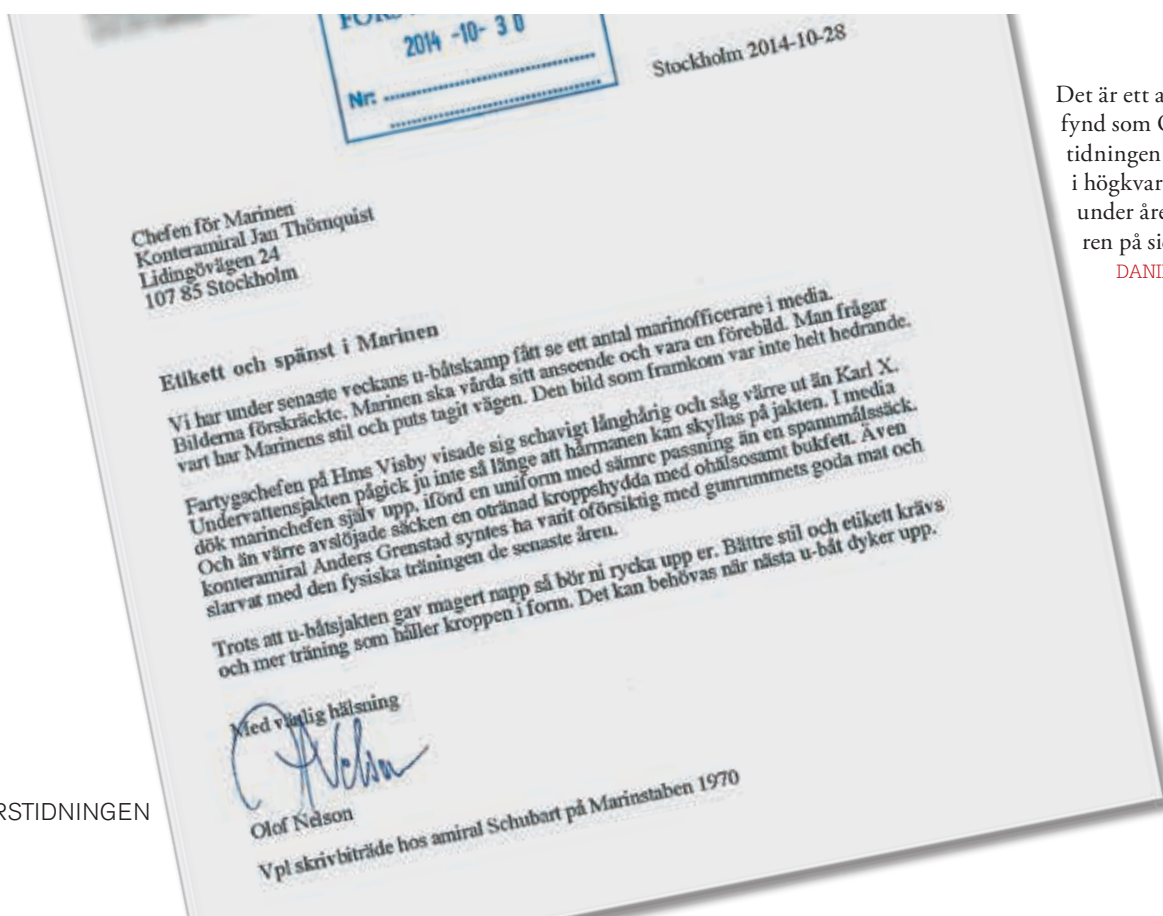
De som lurats in direkt till GMU+FOK+OP av en NBO-officer på rekryteringsmyndigheten, märker under sin tid på Karlberg av stämningen och snacket från de äldre, och väljer att hoppa av. Om mot förmodan någon tar examen kommer de inom sina närmsta år på förbanden att bli mötta av en verklighet med arbetsuppgifter de varken är utbildade för, sökte jobbet för, eller är betalda för. Det är ett enkelt beslut, att ta ett civilt jobb med nästan dubbla lönen, eller hoppa av Karlberg och bli soldat med samma lön som fänrikarna, men med vardagen att leda trupp över norrländsk myr, istället för att räkna arbetstidsmåt.

Försvarsmakten måste lyssna mindre på officerare som examine-rats för 20 år sedan i en helt annan myndighet, och börja lyssna mer på dem som faktiskt lever i den verklighet som vi har i dag.

Vi behöver inte bara återta för-mågan till nationellt försvar, vi måste återta Officersyrket.

LT JOEL NILSSON

Plutonchef och jägarofficer vid K3.

Det är ett av många fina fynd som Officers-tidningen fiskat upp i högkvarterets diarier under åren. (Se leda-ren på sidan 4.)

DANIEL SKOGLUND.

Skydda all din mobila kommunikation.

Färist mobile är en mobiltelefon och en surfplatta som är skyddade mot angrepp och avlyssning. Du kan prata och messa krypterat, surfa säkert och använda vitlistade androidappar. Du har säker åtkomst till interna system och information, du kan lagra data krypterat och fjärradera.

Baserad på svensk säkerhetsteknologi, godkänd på nivån Restricted.

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet,
Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

LAW ENFORCEMENT & MILITARY

SAFE4U

SECURITY OF SWEDEN

DISTINGUISHED BY INNOVATION